సమావేశము - IV
వాల్యూము - I
నెం. 3

వెల : రూ. 15-00
14 మార్చి, 2016
సోమవారము,
(శక సం. 1937,
ఫాల్గుణం - 24)

తెలంగాణ శాసన పరిషత్తు కార్యకలాపాలు

అధికార నివేదిక

<u>విషయ సూచిక</u>

1. 2016-17 సంవత్సరానికి వార్షిక ఆదాయ-వ్యయ పట్టిక (బడ్జెట్) సమర్పణ ... 1

తెలంగాణ శాసన పరిషత్తు

ప్రధాన అధికారులు

ఛైర్మన్	:	శ్రీ కె. స్వామిగౌడ్
డెప్యూటీ ఛైర్మన్	:	శ్రీ నేతి విద్యాసాగర్
కార్యదర్శి	:	డా. ఎస్. రాజ సదారామ్
సంయుక్త కార్యదర్శి	:	డా. వి. నరసింహాచార్యులు
సహాయ కార్యదర్శులు	:	శ్రీ టి.బి. జయచందర్ శ్రీ ఎస్. దుర్గాప్రసాద్ శ్రీ సి.హెచ్. ఉపేందర్ రెడ్డి శ్రీమతి వి.ఎస్. ప్రసన్నకుమారి
చీఫ్ రిపోర్టర్	:	శ్రీమతి యస్. నాగమణి

తెలంగాణ శాసన పరిషత్తు కార్యకలాపాలు

అధికార నివేదిక

(నాల్గవ సమావేశము – మూడవ రోజు)

సోమవారం, మార్చి 14, 2016

(సభ ఉ. గం. 11.35 లకు ప్రారంభమైనది)

(గౌరవ ఛైర్మన్ అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్నారు)

మిస్టర్ ఛైర్మన్: 2016-17 ఆర్థిక సంవత్సరపు బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టవలసిందిగా గౌరవనీయులైన డెప్యూటీ చీఫ్ మినిస్టర్ శ్రీ కడియం శ్రీహరి గారిని కోరుతున్నాను.

I. 2016 -17 సంవత్సరానికి వార్షిక ఆదాయ-వ్యయ పట్టిక (బడ్జెట్)

2016, మార్చి 14వ తేదీన తెలంగాణ రాష్ట్ర శాసన పరిషత్తుకు 2016-17 సంవత్సరం బడ్జెట్‌ను (గౌరవనీయులైన ఆర్థిక మంత్రి ఈటల రాజేందర్ తరఫున) సమర్పిస్తూ గౌరవనీయులైన డెప్యూటీ చీఫ్ మినిస్టర్ శ్రీ కడియం శ్రీహరి ప్రసంగం :

గౌరవనీయ అధ్యక్షా!

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో వరుసగా తొలి మూడు బడ్జెట్లు ప్రవేశపెట్టే అవకాశం నాకు రావడం ఎంతో సంతోషంగా ఉంది. నాపై ఈ బాధ్యత పెట్టి, నాకీ అవకాశం కల్పించిన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర్ రావుగారికి ధన్యవాదములు తెలుపుతూ 2016-17 ఆర్థిక సంవత్సరానికి బడ్జెట్ ప్రతిపాదనలను మీ ముందుంచుతున్నాను.

అధ్యక్షా!

2. తెలంగాణపై దశాబ్దాల పాటు కొనసాగిన వివక్ష, అన్యాయంపై అవిశ్రాంత పోరాటం చేసి సాధించుకున్న రాష్ట్రం మనది. ప్రత్యేక రాష్ట్రం సాధించుకున్న ప్రజలు కొత్త అధ్యాయాన్ని లిఖించుకుంటున్న సందర్భమిది. ఈ రాష్ట్రంలో ప్రజలకు అనేక ఆశలు, ఆశయాలు, ఆకాంక్షలు ఉన్నాయి. అవసరాలు కూడా ఉన్నాయి. వాటన్నింటికి అనుగుణంగా బడ్జెట్ రూపొందించాల్సిన అవసరం ఉంది. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత ప్రవేశపెట్టే మూడవ బడ్జెట్ అయినప్పటికి పూర్తి సమాచారంతో, సమగ్ర అధ్యయనంతో, వాస్తవాల ఆధారంగా రూపొందిన మొదటి బడ్జెట్ ఇదే. 2015-16 బడ్జెట్‌కు ప్రాతిపదిక 2014-15 ఆర్థిక సంవత్సరం లెక్కలు. 2014 ఏప్రిల్ నుండి 2015 మార్చి నాటికి వచ్చిన ఆదాయం, పెట్టిన ఖర్చు, సాధించిన ఫలితాలు తేలాలి. కానీ తెలంగాణ రాష్ట్రం 2014 జూన్‌లో ఏర్పడింది. పూర్తి స్థాయి లెక్కలు అందుబాటులో లేవు. కేవలం అంచనాలు మాత్రమే ఉన్నాయి. కేంద్ర పథకాల ద్వారా వచ్చే నిధులు, కేంద్ర పన్నుల వాటా కొంత తగ్గాయి. 14వ ఆర్థిక సంఘం సిఫారసుల ప్రకారం రాష్ట్రాల ఋణ పరిమితి(ఎఫ్.ఆర్.బి. ఎమ్)ని వారి స్థూల ఉత్పత్తిలో మరో అర (0.5) శాతం పెంచినా అది ఇంకా అమలు కాలేదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టం 2014 ప్రకారం వెనుకబడిన ప్రాంత అభివృద్ధి కోసం కేంద్రం ఎంతో సహాయం చేస్తుందని ఆశించాము. కానీ కేవలం రూ. 450 కోట్లు మాత్రమే ఇచ్చి మన ఆశలపై నీళ్లు చల్లింది. ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో పాలకులు చేసిన తప్పిదాలకు మనం ఇప్పటికీ మూల్యం చెల్లించాల్సి వస్తున్నది. సామాజిక రంగం, వ్యవసాయం, సాగునీటి రంగం, మౌలిక సదుపాయాల కల్పన లాంటివి వారి హయంలో తీవ్రంగా నిర్లక్ష్యం చేయబడ్డాయి. ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో బకాయి పడిన బిల్లులను మనం ఇప్పుడు చెల్లించాల్సి వస్తున్నది. ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో యథాలాపంగా ప్రారంభించిన 800లకు పైగా ప్రణాళికా పథకాలను అనివార్యంగా ఇప్పటికీ అమలు చేయాల్సి వస్తున్నది. వీటికి

తోడు భారీ విద్యుత్ కొరత వంటి అనేక సమస్యలు రాష్ట్రాన్ని పీడించాయి.

3. గతంలో ఎన్నడూ లేని విధంగా ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రతీ శాఖ పనితీరును స్వయంగా సమీక్షించారు. ఆయా శాఖల్లో వచ్చే ఆదాయం ఎంత? ఖర్చవుతున్నది ఎంత?అందులో అమలవుతున్న పథకాలు ఏమిటి? అవి సాధిస్తున్న ఫలితాలు ఏమిటి? సరైన ఫలితాలు సాధించక పోవడానికి కారణాలు ఏమిటి? తదితర విషయాలను ముఖ్యమంత్రి గారు పూర్తి స్థాయిలో బేరీజు వేశారు. గతంలో ఏ ముఖ్యమంత్రి ఇంత కూలంకశంగా సమీక్షించిన సందర్భం లేదు. ఈ సమీక్షలు, నిశిత అధ్యయనం అనంతరం ప్రవేశపెడుతున్న 2016-17 సంవత్సర బడ్జెట్ సమూల మార్పులకు నాంది పలుకుతున్నందని ప్రకటించడానికి సంతోషిస్తున్నాను.

రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి :

4. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన నాటి నుండి నేటి వరకు వచ్చిన మార్పును, రాష్ట్ర స్థూల ఆర్థిక స్థితిగతులను ఈ సభ దృష్టికి తెస్తున్నాను. గత రెండేళ్లలో వర్షపాతం సాధారణ వర్షపాతం కంటే తక్కువగా ఉన్నప్పటికీ రాష్ట్ర స్థూల ఉత్పత్తి గణనీయంగా మెరుగుపడిందని తెలియజేసేందుకు గర్విస్తున్నాను. నైరుతి రుతుపవనాల ప్రభావంతో కురిసే వర్షాలు 2014, 2015 సంవత్సరాలలో వరుసగా 30.2 శాతం, 14.3 శాతం తగ్గాయి. ఈశాన్య రుతుపవనాల ప్రభావంతో కురిసే వర్షాలు మరింత తగ్గాయి. 2014, 2015 సంవత్సరాలలో అవి వరుసగా 58 శాతం, 79 శాతం తగ్గాయి. 2015-16లో మన రాష్ట్ర స్థూల ఉత్పత్తి ప్రస్తుత ధరల ప్రకారం 11.67 శాతం మెరుగైన వృద్ధి సాధించగలమని అంచనావేయడమైనది. వ్యవసాయము మరియు అనుబంధ రంగాలలో గత సంవత్సరంకంటే వృద్ధి తగ్గినప్పటికి ఈ 11.67 శాతం వృద్ధి సాధ్యపడింది. ఇది జాతీయ సగటు వృద్ధి రేటైన 8.6 శాతం కంటే చాలా ఎక్కువ. వచ్చే వర్షాకాలంలో సాధారణ వర్షపాతం ఉంటుందనే ఆశతో ప్రభుత్వం ఎన్నో అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు శ్రీకారం చుట్టింది. వచ్చే ఏడాది రాష్ట్ర ఆర్థిక వృద్ధి కూడా మరింత మెరుగుపడుతుంది.

5. రాష్ట్ర తలసరి ఆదాయం ప్రస్తుత ధరల్లో 2014-15 సంవత్సరంలో 12.7 శాతం మెరుగయ్యి రూ. 1,29,182గా లెక్క తేలింది. 2015-16 సంవత్సరంలో తలసరి ఆదాయం 10.7 శాతం పెరిగి రూ. 1,43,023గా ఉండవచ్చని అంచనా. ఇదే ఏడాది జాతీయ సగటు తలసరి ఆదాయం రూ. 93,231 కంటే మన రాష్ట్ర తలసరి ఆదాయం ఎక్కువగా ఉంది.

6. గతంలో తెలంగాణ ఆర్థిక స్థితి వాస్తవ సామర్థ్యం కంటే చాలా తక్కువగా ఉండేది. తెలంగాణలో మౌలిక సదుపాయాలను, సామాజిక రంగాలను ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా నిర్లక్ష్యం చేయడం వల్ల ఈ పరిస్థితి తలెత్తింది. ఇక్కడ వనరులను అప్పటి ఉమ్మడి రాష్ట్రంలోని ఇతర ప్రాంతాల అభివృద్ధి కోసం తరలించేవారు. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తర్వాత ఆ దుస్థితి నుంచి బయటపడ్డాం. నీళ్లు, నిధులు, నియామకాలు మన స్వాధీనంలోకి వచ్చాయి. మన ఆర్థిక వ్యవస్థ సంకెళ్లు తెంచుకుంది. గత రెండేళ్ళ వృద్ధి రేటును గమనిస్తే, భవిష్యత్తులో రాష్ట్రంలోని ఇతర ప్రాంతాల అభివృద్ధి కోసం తరలించేవారు. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తర్వాత ఆ దుస్థితి నుంచి బయట పడ్డాం. నీళ్లు, నిధులు, నియామకాలు మన స్వాధీనంలోకి వచ్చాయి. మన ఆర్థిక వ్యవస్థ సంకెళ్లు తెంచుకుంది. గత రెండేళ్ళ వృద్ధి రేటును గమనిస్తే, భవిష్యత్తులో రాష్ట్రం వృద్ధి పరుగులు తీస్తుందనే భరోసా కలుగుతున్నది. వ్యవసాయం, వ్యవసాయ అనుబంధ రంగాలు, పరిశ్రమలు, ఉత్పాదక రంగం, సేవల రంగాలు, అన్నింట్లో ఆర్థిక అభివృద్ధికి ఉజ్వలమైన అవకాశాలున్నాయి.

7. గౌరవ సభ్యులకు గుర్తుండే ఉంటుంది. కేసీఆర్ గారు ముఖ్యమంత్రిగా పదవి స్వీకరించిన తర్వాత ప్రజలను ఉద్దేశించి చేసిన మొదటి ప్రసంగంలో బంగారు తెలంగాణ సాధిద్దాం అన్నారు. ప్రజలు బాధల నుంచి విముక్తులయి ఆరోగ్యంగా, ఆనందంగా, సుసంపన్నంగా మారినప్పుడే బంగారు తెలంగాణ సాకారమవుతుంది. బంగారు తెలంగాణ అనేది కేవలం నినాదం కాదు. తెలంగాణ రాష్ట్ర అపారమైన శక్తి సామర్థ్యాలను ప్రజల అవసరాలకు ఉపయోగపడేలా చేసే మహా సంకల్పం. బంగారు తెలంగాణ కల సాకారం చేసేందుకు అన్ని వనరులను, సామర్థ్యాలను రాష్ట్ర

అభివృద్ధికి, సంక్షేమానికి వినియోగిస్తున్నాం. ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో అణచివేతకు గురైన తెలంగాణ అస్తిత్వ, సాంస్కృతిక వైభవాలను పునరుద్ధరించేందుకు శ్రమిస్తున్నాం. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడ్డాక కేవలం 21 నెలల్లోనే బంగారు తెలంగాణ సాధనకు అవసరమైన మార్పులు చేపట్టినం. సంకెళ్ల నుంచి స్వేచ్ఛ దిశగా, బలహీనపాలన నుంచి ప్రజాపరిపాలన దిశగా పయనిస్తున్నాం. వాగ్దానాలు చేయడం, పథకాలను రూపొందించడమే కాదు. ఆ పథకాలను సమర్థవంతంగా అమలు చేసి, ఫలితాలను ప్రజలకు చేర్చడం మా లక్ష్యం. వాగ్ధానాల అమలు దిశగా వడివడిగా అడుగులు వేస్తున్నాం.

ఆదాయ వనరులు – నిధుల వినియోగం :

8. రాష్ట్రానికొచ్చే ఆదాయం, కేంద్రం ఇచ్చే గ్రాంటులు, కేంద్ర పన్నుల్లో రాష్ట్ర వాటాలతో పాటు స్థానికంగా ఉండే ఇతర ఆర్థిక వనరులపై కూడా ఇప్పుడు ఓ అవగాహన ఏర్పడింది. రాష్ట్రానికి పుష్కలమైన సహజవనరులు ఉన్నాయనడానికి TSIIC మచ్చుకు అమ్మిన కొన్ని భూములే ఉదాహరణ. ఎకరానికి 29 కోట్ల వరకు ధర పలికింది. వేల కోట్ల విలువ ఉన్న 380 ఎకరాల భూమి మీద ఉన్న కేసును సుప్రీం కోర్టులో ప్రభుత్వం గెలిచింది. దాదాపు 4 వేల కోట్ల వరకు వాణిజ్య పన్ను బకాయిలు వివిధ కేసుల్లో ఇరుక్కుని వున్నాయి. త్వరితగతిన వీటి పరిష్కారానికి ప్రభుత్వం అన్ని చర్యలు తీసుకొంటున్నది. ప్రజల మీద పన్ను భారం మోపకుండానే అభివృద్ధికి కావలసిన నిధులను సమీకరించడం ప్రభుత్వం వ్యూహం.

అభివృద్ధి నిధుల కోసం నిరంతర నిరీక్షణ ... ఒకనాడు:

9. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడితే నిధుల కొరత ఉండదని, రాష్ట్రానికున్న ఆదాయ వనరులతో అభివృద్ధి, సంక్షేమ కార్యక్రమాలు అమలు చేయవచ్చని మేము ఆనాడే చెప్పాం. దాని ప్రకారమే మేము ఎన్నికల మానిఫెస్టో కూడా రూపొందించాం. అనుకున్నది అనుకున్నట్లే జరుగుతున్నది. మన వనరులు మన ప్రజల కోసం ఉపయోగించే అవకాశం వచ్చింది. మన కండ్ల ముందే వాస్తవాలు కనబడుతున్నాయి. ప్రణాళికపద్దు కింద ఇంత పెద్దమొత్తంలో ఎప్పుడూ తెలంగాణకు ఖర్చు పెట్టలేదు. అంటే తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడక ముందు బడ్జెట్ లెక్కలు తీసుకుంటే ఏ ఒక్క సంవత్సరం కూడా తెలంగాణ ప్రజల కోసం కనీసం పదివేల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టిన సందర్భం లేదు. అభివృద్ధి నిధుల కోసం తెలంగాణ ప్రజలు నిరంతరం నిరీక్షణ చేశారు. సమైక్య పాలనలో ప్రతీ రూపాయికి తెలంగాణ భిక్షమెత్తుకునే దుస్థితి ఉండేది. కానీ ఇప్పుడు చరిత్రను తిరగరాసుకుంటున్నాం. కేవలం ప్లాన్ బడ్జెట్ కింద గత ఆర్థిక సంవత్సరం రూ. 52,383.20 కోట్లు కేటాయించుకోగలిగాం. ఈసారి కూడా ప్లాన్ బడ్జెట్ కింద చరిత్రలో ఎన్నడూ లేని విధంగా అభివృద్ధి, సంక్షేమ కార్యక్రమాల కోసం డబ్బులు ఖర్చు పెట్టబోతున్నాం. తెలంగాణ రాష్ట్రం వస్తే ప్రజలకు ఏం ఒరుగుతుంది? అన్న వారికి ఇదే మా సమాధానం.

10. 2016-17 బడ్జెట్ ప్రతిపాదనలు సమర్పించే ముందుగా 2014 జూన్‌లో ప్రభుత్వం ఏర్పడ్డనాటి నుండి ఇప్పటి వరకు రాష్ట్రప్రభుత్వం చేపట్టిన పలు కార్యక్రమాలను, బంగారు తెలంగాణ సాధనకు ప్రభుత్వం చేసిన కృషిని వివరిస్తాను. బలహీన వర్గాల సంక్షేమం కోసం ఆసరా పెన్షన్లను గణనీయంగా పెంచాము. వంద శాతం ప్రభుత్వ ఖర్చుతో పేదలకు రెండు బెడ్ రూంల ఇండ్లపథకాన్ని అమలు చేస్తున్నం. కళ్యాణ లక్ష్మి, షాదీ ముబారక్ పథకాలను అమలు చేస్తున్నం. తెల్లరేషన్ కార్డుదారులకు ఒక రూపాయికి కిలో బియ్యంను కుటుంబ సభ్యులందరికీ ఒక్కొక్కరికి 6 కిలోల చొప్పున ఇస్తున్నాం. విద్యార్థి వసతి గృహాలకు సన్నబియ్యం ఇస్తున్నాం. రైతుల కష్టాలు తీర్చేందుకు పంట రుణాల మాఫీ పథకాన్ని అమలు చేస్తున్నం. రాష్ట్రంలో వున్న 46000 చెరువులను పునరుద్ధరించేందుకు మిషన్ కాకతీయ ప్రారంభించినం. రాష్ట్రంలోని అన్ని కుటుంబాలకు త్రాగు నీటిని సరఫరా చేయాలన్న సమున్నత లక్ష్యంతో మిషన్ భగీరథ అనే భారీ పథకాన్ని యుద్ధ ప్రాతిపదికన ప్రారంభించినం. పరిపాలన పగ్గాలు చేపట్టిన నాడు విద్యుత్ లోటుతో కొట్టు మిట్టాడుతున్న రాష్ట్రంలో నేడు గృహావసరాలకు, పరిశ్రమలకు నిరంతరాయంగా విద్యుత్తును (కరెంటు) సరఫరా చేస్తున్నం. పెట్టుబడులకు అనుకూలమైన పారిశ్రామిక విధానాన్ని ఆవిష్కరించినం. పారిశ్రామికీకరణను ప్రోత్సహించేందుకు టి ఎస్- ఐ పాస్ అనే ఏక గవాక్ష అనుమతుల విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టినం. ప్రభుత్వ ప్రైవేటు భాగస్వామ్యంలో స్టార్టప్‌లకు, నవకల్పనలకు వేదికగా టి-హబ్‌ని ప్రారంభించినం. అట్టడుగు

వర్గాలకు న్యాయం చేయాలంటే వారికి రక్షణ, భద్రత కల్పించడంతో పాటు శాంతి భద్రతల వ్యవస్థను కాపాడటమూ ముఖ్యము. ప్రభుత్వం ఇందుకు అహర్నిశలూ కృషిచేస్తున్నది.

11. వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సరానికి శాఖలవారీగా ప్రతిపాదించిన కేటాయింపులలో కొన్ని ముఖ్యమైనవి ఈ సభకు సమర్పిస్తున్నాను.

సాగునీరు :

12. తెలంగాణ ఉద్యమ సందర్భంలోనే మేం చాలాసార్లు చెప్పాం. నదీ జలాల్లో మన వాటా ప్రకారం మనం నీళ్లు వాడుకోలేకపోతున్నామని బాధపడ్డాం. గోదావరి, కృష్ణా నదుల్లో తెలంగాణ వాటా 1250 టి.ఎం.సి.లు. మరో 150 టి.ఎం.సి.లకు పైగా మిగులు జలాల్లో తెలంగాణ వాటా ఉంది. కానీ ఈ నీటిని వాడుకోవడానికి కావాల్సిన ప్రాజెక్టులు కట్టలేదు. సమైక్య పాలనలో ప్రాజెక్టులన్నింటినీ అంతరాష్ట్ర వివాదాల్లోకి నెట్టేశారు. వివాదాల సాకు చూపి ప్రాజెక్టులను పక్కన పడేశారు. ఇది దురుద్దేశ్యంతో చేసిన కుట్ర. తెలంగాణ రాష్ట్రం వస్తే తప్ప గోదావరి, కృష్ణమ్మలు మన బీళ్లకు మళ్లవు అని పాటలు పాడుకున్నం. ఇప్పుడు జరుగుతున్నది అదే. తెలంగాణ రాష్ట్రం వచ్చిన తర్వాతే మన ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ గారు ప్రాజెక్టుల రీ-డిజైనింగ్ చేపట్టారు. శాస్త్రీయంగా అధ్యయనం చేశారు. తెలంగాణలోని కోటి ఎకరాలకు సాగునీరు అందించడం కోసం సరైన ప్రణాళికలు వేశారు.

13. కర్ణాటక మరియు మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అటు గోదావరి, ఇటు కృష్ణా, వాటి ఉప నదుల మీద దాదాపు 400 బ్యారేజిలు కట్టుకున్నది. ఫలితంగా అటు ఎస్. ఆర్. ఎస్పీ.లో గానీ, ఇటు జూరాలలో గానీ చుక్క నీరులేని పరిస్థితిని ఈ ఏడాది మనం కళ్లారా చూశాం. గోదావరి, కృష్ణా నదుల ద్వారా నీరు రావడం భవిష్యత్తులో కూడా గగనమే. ఇప్పుడు నీరు లభ్యమయ్యేది కేవలం ప్రాణహిత, ఇంద్రావతి నదుల ద్వారా మాత్రమే. అందుకే ఆ నీళ్లను ఒడిసిపట్టుకుని పంట పొలాలకు అందివ్వాలన్నదే ప్రాజెక్టుల రీ-డిజైన్ లక్ష్యం, కేంద్ర ప్రభుత్వ రంగ సంస్థ అయిన వ్యాప్కోస్ (వాటర్ అండ్ పవర్ కన్సల్టెన్సీ సర్వీసెస్) ద్వారా కూలంకష సర్వే నిర్వహించాం. లైడార్ సర్వేలు చేయించాం. అనుభవజ్ఞులైన ఇంజనీర్లతో, నిపుణులతో చర్చించాం. దాని ఆధారంగా సరైన ప్రణాళికతో ప్రాజెక్టులు కట్టాలని నిర్ణయించాం.

14. గోదావరి, ప్రాణహిత, పెన్ గంగ నదులపై నిర్మించ తలపెట్టిన ప్రాజెక్టుల విషయంలో మహారాష్ట్రప్రభుత్వం కూడా సహకరిస్తున్నది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి కేసీ ఆర్ గారు ఈ నెల 8న మహారాష్ట్రతో అంతరాష్ట్ర ప్రాజెక్టులపై చారిత్రక అవగాహన కుదుర్చుకుని వచ్చారు. రెండు రాష్ట్రాలలో ఉన్న ఉమ్మడి సాగునీటి ప్రాజెక్టులకు సంబంధించిన అంశాలపై వచ్చే సమస్యలను సామరస్య పూర్వకంగా, త్వరితగతిన పరిష్కరించుకొనేందుకు అంగీకారం కుదిరింది. అందుకోసం ఉమ్మడి అంతరాష్ట్రీయ బోర్డును ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. ఈ అవగాహన ఫలితంగా గోదావరిపై మేడిగడ్డ, ప్రాణహితపై తుమ్మిడిహట్టి, పెన్ గంగపై రాజుపేట, చనాఖా-కొరటా, పిన్ పహాడ్ బ్యారేజిల నిర్మాణానికి మార్గం సుగమం అయింది. దక్షిణ తెలంగాణకు పాలమూరు ఎత్తిపోతల పథకం ద్వారా, ఉత్తర తెలంగాణకు కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు ద్వారా నీళ్లివ్వాలని నిర్ణయం తీసుకున్నాం. అటు ప్రాణహిత ప్రాజెక్టు ద్వారా ఆదిలాబాద్ జిల్లాకు, శ్రీ సీతారామ ప్రాజెక్టు, భక్త రామదాసు ప్రాజెక్టుల ద్వారా ఖమ్మం జిల్లాకు సాగునీరు అందిస్తాం. ఇప్పటికే నిర్మాణంలో ఉన్న భారీ, మధ్య తరహా నీటి ప్రాజెక్టులను త్వరితగతిన పూర్తి చేస్తాము. భారీ, మధ్య తరహా నీటి ప్రాజెక్టులతోపాటు, చెరువుల పునరుద్ధరణ కోసం ప్రభుత్వం గట్టి చర్యలు తీసుకొంటున్నది. ఏడాదికి తొమ్మిది వేల చెరువుల చొప్పున గత ఏడాది మొదటి విడత మిషన్ కాకతీయ ప్రజల భాగస్వామ్యంతో ఓ ఉద్యమంలా నడిచింది. రెండో విడత కూడా కొద్ది రోజుల్లోనే ప్రారంభం కానున్నది. తెలంగాణలోని కోటి ఎకరాలకు సాగునీరు అందివ్వాలనే లక్ష్యంతో ప్రభుత్వం పనిచేస్తున్నది. ప్రాజెక్టుల నిర్మాణానికి, మిషన్ కాకతీయ పనులకోసం బడ్జెట్‌లో ఏకంగా 25 వేల కోట్ల రూపాయలు కేటాయిస్తున్నాం. దేశ చరిత్రలో నభూతో అనే విధంగా ఇంత పెద్దమొత్తంలో సాగునీటి కోసం ఖర్చు చేసిన సందర్భం మరొకటి లేదు. దీన్ని బట్టి రైతులకు సాగునీరు అందివ్వడాన్ని ఈ ప్రభుత్వం ఎంత ప్రధానమైన కార్యక్రమంగా తీసుకున్నదో అర్థం చేసుకోవచ్చు.

15. సాగు నీటి రంగానికి ప్రతిపాదించిన రూ. 25,000 కోట్లలో, పాలమూరు-రంగారెడ్డి లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ పథకానికి రూ. 7861 కోట్లు, కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టుకు రూ. 6286 కోట్లు, సీతారామ మరియు భక్తరామదాసు లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులకు రూ. 1152 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

మిషన్ భగీరథ - సృష్టికర్త - కే.సి.ఆర్. :

16. "ప్రివెన్షన్ ఇజ్ బెటర్ దాన్ క్యూర్" అని నానుడి. త్రాగు నీటి ద్వారా వచ్చే వ్యాధుల నివారణ రక్షిత మంచినీటిద్వారానే సాధ్యం. ప్రజారోగ్యం మెరుగుపరచటానికి ఇదొక మంచి మార్గం. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి సిద్దిపేట శాసనసభ్యులుగా, ప్రతి ఊరికి, ప్రతి ఇంటికి నల్లా నీళ్ళు 20 సంవత్సరాల క్రితమే ఇచ్చారు. ఆ పథకాన్ని రాష్ట్రవ్యాప్తంగా విస్తరించాలన్న ఆలోచనకు రూపమే మిషన్ భగీరథ. తెలంగాణా ఆడపడుచులు బిందె తలమీద పెట్టుకొని మైళ్ళ దూరం మంచినీటి కోసం పోరాడనే కల ఈ పథకానికి స్ఫూర్తి. గ్రామాల్లో అయితే 100 ఎల్.పి.సి.డి., పట్టణాలలో 135 ఎల్.పి.సి.డి. మరియు నగరాలలో 150 ఎల్.పి.సి.డి. చొప్పున ప్రజలకు మంచినీళ్ళు అందించడం ఈ పథక రచన. ఈ వినూత్న పథకం రూపకల్పన దశలోనే హడ్కో, నీతి అయోగ్ లాంటి సంస్థలు, ఉత్తరప్రదేశ్, పశ్చిమ బెంగాల్, బీహారు మరియు మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రుల ప్రశంశలను అందుకొంది.

17. భగీరథ ప్రాజెక్టును 26 సెగ్మెంట్లుగా విభజించినాము. కృష్ణా, గోదావరి వంటి జీవనదులు, ప్రధాన రిజర్వాయర్ల నుండి 42.27 టి. ఎం.సి.ల నీటిని భగీరథ ప్రాజెక్టు ద్వారా తాగు నీటి అవసరాలకు పంపిణీ చేస్తాము. రూ. 40,000 కోట్లతో నిర్మించే ఈ ప్రతిష్టాత్మక ప్రాజెక్టు రానున్న మూడేళ్లలో పూర్తవుతుంది. రూ. 36,976.54 కోట్లు వ్యయంతో జరిగే పనులకు ఇప్పటికే పరిపాలనాపరంగా మంజూరిని ఇచ్చాము. 2016 చివరి నాటికి మిషన్ భగీరథ ద్వారా, 6,100 గ్రామాలకు, 12 పట్టణాలకు తాగునీరు అందుతుంది. 2017 డిసెంబరు నాటికి 95 శాతం గ్రామాలకు తాగునీరు అందించాలని కృషి చేస్తున్నాము. మిషన్ భగీరథ విజయానికి పంచాయితీరాజ్ శాఖ వారు అలుపెరుగక రేయింబవళ్ళు కృషి చేస్తున్నారు. వారిని ముందుండి నడిపిస్తున్న సహచర మంత్రి శ్రీ కె. తారక రామారావుకు హృదయపూర్వక అభినందనలు.

18. మిషన్ భగీరథ వ్యయానికి అవసరమైన నిధులను హడ్కో (HUDCO), నాబార్డు (NABARD), బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియా మరియు కెనరా బ్యాంకుల నుండి ఆర్థిక (ఋణ) సహాయంగా సమకూరుస్తున్నాం. ఆ సమున్నత లక్ష్యం కోసం బడ్జెటేతర ఆర్థిక వనరులను వినియోగించుకుంటున్నం. నిబద్ధతతో రానున్న మూడేళ్లలో మిషన్ భగీరథను పూర్తి చేస్తామని గౌరవనీయ ముఖ్యమంత్రి ఇచ్చిన హామీకి తిరుగులేదు.

విద్యుత్ రంగంలో తొలగిన చీకట్లు :

19. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడే నాటికి తీవ్ర విద్యుత్ సంక్షోభం ఉంది. నిత్యం కరెంటు కోతలు, ఉక్కపోతలు, పరిశ్రమల మూతలు. కావాల్సినంత కరెంటు అందుబాటులో లేదు. విభజన చట్ట ప్రకారం విద్యుత్ ఇవ్వకుండా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం కుట్ర చేసింది. ఆ పరిస్థితి నుంచి తెలంగాణ రాష్ట్రం చాలా తొందరగా తేరుకుంది. తెలంగాణ రాష్ట్రం వస్తే మీకు చిమ్మ చీకట్లు మిగులుతాయి అని శాపాలు పెట్టిన వారి కళ్ళు తెరిపించేలా కోతల్లేని విద్యుత్ అందిస్తున్నాం. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తొమ్మిదో నెల నుంచే రాష్ట్రంలో విద్యుత్ కోతలు ఎత్తివేశాం. ఇక భవిష్యత్తులోనూ తెలంగాణ రాష్ట్రంలో విద్యుత్ కోతలుండవు. రాబోయే మూడేళ్ళలో రాష్ట్రంలో 23,912 వేల మెగావాట్ల విద్యుత్ ఉత్పత్తి జరగాలనే లక్ష్యంతో ప్రభుత్వం కొత్త విద్యుత్ ఉత్పత్తి కేంద్రాలను ప్రారంభిస్తున్నది. కొత్తగా దిగువ జూరాల, పులిచింతల, హైడ్రో ప్రాజెక్టులు, భద్రాద్రి, కొత్తగూడెం, యాదాద్రి థర్మల్ ప్రాజెక్టులను చేపట్టినం. 6160 మెగావాట్ల విద్యుత్తును ఇవి ఉత్పత్తి చేయగలుగుతాయి. తెలంగాణలోని పలుచోట్ల మొత్తం 6000 మెగావాట్ల విద్యుత్ ఉత్పాదక సామర్థ్యం గల థర్మల్ ప్రాజెక్టులను నెలకొల్పేందుకు భారత్ హెవీ ఎలక్ట్రికల్స్ లిమిటెడ్‌తో ఒప్పందం కుదుర్చుకున్నం. 680 మెగావాట్ల ఉత్పత్తి సామర్థ్యంగల ప్రాజెక్టులు ఇప్పటికే పూర్తి అయి అందుబాటులోకి వచ్చాయి.

20. సంప్రదాయిక ఇంధన వనరులతోపాటు సాంప్రదాయేతర ఇంధన వనరులను కూడా విస్తారంగా వినియోగించుకోవాలన్నది ప్రభుత్వ ఆలోచన. తెలంగాణ

రాష్ట్రంలో సౌర విద్యుత్ ఉత్పాదనకు ఉన్న అవకాశాల్ని సద్వినియోగం చేసుకోవాలన్నదే మా విధానం. సౌర విద్యుత్ ప్రాజెక్టులు నెలకొల్పేవారికి మౌలిక సదుపాయాలను కల్పిస్తాము. నూతన విధానం ప్రకారం ఒక సెల్ ఏక గవాక్ష (సింగిల్ విండో) పద్ధతిన పనిచేస్తుంది. సౌర విద్యుత్ ప్రాజెక్టులు నెలకొల్పాలనుకునే వారికి అన్ని అనుమతులు ఆ సెల్‌లో ఒకే చోట లభిస్తాయి. సోలార్ ప్లాంటు నెలకొల్పేందుకు కొనే భూమిపై చెల్లించిన స్టాంపు డ్యూటీని, ప్లాంటుకు అవసరమైన సాంకేతిక సామాగ్రి కొనుగోలుకు చెల్లించిన వ్యాటును నూటికి నూరు శాతం తిరిగి చెల్లిస్తాము. 2017-2018 నాటికి 5000 మెగావాట్ల సౌర విద్యుత్ ఉత్పాదన లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాము.

21. ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలవల్ల భయంకరమైన కరెంటు కొరత ఉన్న తెలంగాణ రాష్ట్రం తక్కువ సమయంలోనే సమస్యను అధిగమించగలిగింది. రూ. 91,500 కోట్ల పెట్టుబడితో జెన్‌కో, సింగరేణి కాలరీస్, ఎన్టీపిసి, సోలార్ యూనిట్ల ద్వారా ఈ లక్ష్యం నెరవేర్చబోతున్నాం. వచ్చే ఖరీఫ్ నుంచి రైతులకు తొమ్మిది గంటల పాటు విద్యుత్ అందిస్తామని ప్రకటించటానికి సంతోషిస్తున్నాను.

వ్యవసాయం, అనుబంధ రంగాలు :

22. రాష్ట్రంలో ఎక్కువ మంది ఆధారపడే రంగం వ్యవసాయం. ఎక్కువ మంది బతికేది వ్యవసాయంతోనే. అందుకే వ్యవసాయానికి అత్యధిక ప్రాధాన్యత ఇచ్చింది ప్రభుత్వం. 17 వేల కోట్ల రూపాయల పంట రుణాలను మాఫీ చేసినం. ఋణ మాఫీకై చెల్లించాల్సిన వాయిదాలను నాలుగు విడతలకు గాను ఇప్పటికే రెండు విడతలు బ్యాంకుల్లో జమ చేశాం. 2016-17లో మరో విడత అందిస్తున్నాం. వచ్చే ఏడాది అంటే 2017-18 సంవత్సరంలో రైతుల పంట రుణాలు వందకు వందశాతం మాఫీ అవుతాయి. రాష్ట్రంలోని ప్రతి ఎకరా సాగు భూమికి సేద్యపు నీరు అందించాలన్న లక్ష్యంతో 2016-17 బడ్జెట్‌లో ముందెన్నడూ లేని విధంగా రూ. 25,000 వేల కోట్లను ప్రతిపాదించిన విషయం ఇంతక్రితమే చెప్పాను. సమయానికి తగినంత సాగునీరు అందడంవల్ల వ్యవసాయ ఆదాయం మెరుగుపడుతుంది. దీనికి తోడు వ్యవసాయ రంగంలో అనేక వినూత్న పథకాలను ప్రవేశ పెట్టాము. రాష్ట్రాన్ని విత్తన భాండాగారంగా అభివృద్ధి చేస్తున్నాము. వరి, మొక్క జొన్న, పప్పుదినుసులు, నూనెగింజలకు ప్రత్యేక పంట క్షేత్రాలను ఏర్పాటు చేస్తాము. కోసిన పంటల నిలువకూ, మార్కెటింగుకూ తగిన సౌకర్యాలను అభివృద్ధి చేస్తున్నాము. పాలీ హౌజ్, గ్రీన్ హౌజ్ కల్టివేషన్‌ను ప్రోత్సహించడానికి చర్యలు తీసుకుంటున్నాం. రైతులకు సబ్సిడీలు ఇస్తున్నాం. రాష్ట్రంలో 2016-17లో 600 మంది ఎస్సీ, ఎస్టీ రైతులకు పాలీ హౌజ్ కల్టివేషన్‌లో నూటికి నూరు శాతం సబ్సిడీ ఇవ్వాలని నిర్ణయించాం. రైతులందరికీ భూసార ఆరోగ్య కార్డులను పంపిణీ చేసేందుకు ప్రణాళికలు రూపొందించాము. ఈ కార్డువల్ల రైతుకు తమ భూసార ఆరోగ్య స్థితి తెలుస్తుంది. దీనివల్ల తమ భూమికి తగిన రసాయనిక ఎరువులనే వాడడం ద్వారా ఉత్పాదకత పెంచగలుగుతాయి.

23. సూక్ష్మ సేద్యం ప్రాధాన్యతను గుర్తించాము. సూక్ష్మ సేద్యాన్ని ప్రోత్సహించేందుకు, అన్ని సామాజికవర్గాల రైతులకు సబ్సిడీ పరిమితిని 1 హెక్టారు నుంచి 5 హెక్టార్ల వరకు పెంచాము. అదేవిధంగా గరిష్ఠసబ్సిడీపై వున్న కుటుంబానికి లక్ష రూపాయల పరిమితిని సడలించాము. వ్యవసాయ రంగంలో చక్కటి ఫలసాయాన్ని ఇచ్చే అంశాల్లో పండ్లు, కూరగాయ సాగు ముఖ్యమైనది. రాష్ట్రంలో కూరగాయల సాగుకు అనుకూలమైన భూములు ఉన్నా మనకు అవసరమైన కూరగాయల్లో 70 శాతం దిగుమతి చేసుకుంటున్నాము. పండ్లు, కూరగాయల సాగును ప్రోత్సహించేందుకు ప్రభుత్వం హార్టికల్చర్ డెవలప్‌మెంట్ కార్పోరేషన్ ఏర్పాటు చేయాలని నిర్ణయించింది. దిగుబడుల సేకరణ, నిలువ, మార్కెటింగు వ్యవహారాల్లో ఈ కార్పొరేషన్‌ను రైతుకు బాసటగా నిలుస్తుంది. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ యూనిట్ నెలకొల్పి పసుపు, కారం, అల్లం లాంటి సరుకులను కూడా నాణ్యమైనవి ప్రజలకు అందించాలని నిర్ణయించాం.

24. రైతుల వ్యవసాయ పరపతి అవసరాల పట్ల శ్రద్ధ పెడుతున్నాము. రైతులకు బ్యాంకులు, నాబార్డు ఇచ్చే వార్షిక వ్యవసాయ పరపతి రుణాల పరిమితిని పెంచేందుకు ప్రభుత్వం చొరవ తీసుకుంటున్నది. కేంద్రం ప్రారంభించిన ప్రధాన మంత్రి ఫసల్ భీమా యోజన రాష్ట్ర రైతాంగానికి ఎంతో

తోడ్పాటును ఇస్తుంది. పంట భీమా కోసం రైతులు ఖరీఫ్ పంటలపై 2 శాతం, రబీ పంటలపై 1.5 శాతం ప్రీమియం చెల్లిస్తే సరిపోతుంది. మిగతా ప్రీమియాన్ని ప్రభుత్వం చెల్లిస్తుంది. ప్రకృతి వైపరీత్యాల వల్ల పంట నష్టం జరిగినప్పుడు పంట బీమా చేసిన రైతులకు పూర్తి పరిహారం లభిస్తుంది.

25. మార్కెటింగు శాఖ వారు రాష్ట్రంలోని 330 చోట్ల గిడ్డంగుల నిర్మాణాన్ని చేపట్టనున్నారు. 17.075 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల ధాన్యాన్ని ఇందులో నిలువ చేయవచ్చు. నాబార్డు (NABARD) ఋణ సహాయంతో చేయనున్న ఈ గిడ్డంగుల నిర్మాణపు అంచనా వ్యయం రూ. 1024.50 కోట్లు.

26. చెరువుల పునరుద్ధరణ వల్ల మత్స్య సంపద కూడా పెరుగుతుంది. మత్స్య పరిశ్రమను ప్రోత్సహించేందుకు కూడా ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉంది. NCDC ఆర్థిక సహాయంతో మేకలు, గొర్రెల పెంపకాన్ని ప్రోత్సహిస్తున్నాము. సంచార పశువైద్య శాలలను పటిష్టపరుస్తున్నాము.

27. 2016-17 బడ్జెట్‌లో వ్యవసాయ శాఖ, సహకార శాఖ, మార్కెటింగు శాఖలకు రూ. 6,759 కోట్లను ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

ఆరోగ్యం :

28. మాది అభివృద్ధి అంటే రాష్ట్ర స్థూల ఉత్పత్తి (జి.ఎస్.డి.పి.). పెరగడం మాత్రమే అనుకొనే యాంత్రిక అవగాహన కాదు. ప్రముఖ ఆర్థిక శాస్త్రవేత్త, నోబల్ బహుమతి గ్రహీత, అమర్త్యసేన్ ఒక సందర్భంలో మాట్లాడుతూ మనదేశం ఆర్థిక అభివృద్ధిలో రెండో స్థానంలో ఉంది. కానీ మానవ అభివృద్ధి సూచికల్లో 138వ స్థానంలో ఉందని అన్నారు. ఈ అంతరాన్ని కుదించడానికి విద్య మరియు ఆరోగ్యంపై ప్రభుత్వం దృష్టి సారించడమే ఏకైక మార్గం. ప్రజా సంక్షేమం కోసం ప్రభుత్వం అనేక కార్యక్రమాలు అమలు చేస్తున్నది. అయితే ఆ ప్రజలు ఆరోగ్యంగా, క్షేమంగా ఉన్నప్పుడే పథకాలకు సార్థకత. అందుకే ప్రభుత్వం ప్రజల ఆరోగ్యం పట్ల అత్యంత అప్రమత్తంగా ఉండాలని నిర్ణయించింది. ఇప్పుడున్న ప్రజావైద్యంలో సంస్కరణలు రావలసిన అవసరం వుంది. ప్రజావైద్యం మెరుగుదలకు, స్థిరీకరణకు, క్రోడీకరణకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలని నిర్ణయించాం. నేను రాను బిడ్డో సర్కారు దవఖానకు అనే పరిస్థితి పోయి, బీమారయితే సర్కారు దవాఖానాకే పోతాం అనే దశకు తీసుకొని వస్తాము.

29. ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం నుంచి నిమ్స్ వరకు ఏ ఆసుపత్రికి ఏమి చేయాలనే విషయంలో ప్రభుత్వం సమగ్ర అధ్యయనం జరిపింది. ప్రభుత్వ వైద్య శాలలను పరిశుభ్రమైన వాతావరణంలో ఉంచడానికి, ఆసుపత్రుల్లో పడకలు, విద్యుత్, టాయిలెట్లు, బెడ్ షీట్లు సరైన రీతిలో ఉండేటట్లు చర్యలు తీసుకుంటున్నాం. ప్రజారోగ్యం ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో నిర్లక్ష్యానికి గురైంది. సర్కారు వైద్యాన్ని పూర్తిగా భ్రష్టు పట్టించారు. 2016-17 బడ్జెట్‌లో ప్రజారోగ్య రంగంలో సమూల మార్పులకు శ్రీకారం చుడతాం. సర్కారు దవాఖానాల్లో సౌకర్యాలు మెరుగుపర్చాలని గౌరవ ముఖ్యమంత్రి సంకల్పించారు. సర్కారు దవాఖానాల్లో, సౌకర్యాలు మెరుగు చేస్తే అవి ప్రైవేటు దవాఖానాలకు ధీటుగా ఉంటాయి. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా 40 చోట్ల డయాగ్నొస్టిక్ సెంటర్లు ఏర్పాటు చేయాలని నిర్ణయించాం. ప్రభుత్వ ఆసుపత్రుల్లో మందులు, శస్త్ర చికిత్స సౌకర్యాలు కల్పించాలని, డాక్టర్లతో సహా అన్ని ఖాళీలు భర్తీ చేయాలని, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పనిచేసే వైద్యులకు ప్రోత్సాహకాలు ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. వైద్య విధాన పరిషత్ పరిధిలోకి కమ్యూనిటీ హెల్త్ సెంటర్లు తీసుకొస్తాము.

30. సర్కారు దవాఖానాల ఆధునీకరణ కోసం, 2016-17 బడ్జెట్‌లో ప్రజారోగ్య రంగానికి తగినన్ని నిధులు కేటాయిస్తం. వైద్య పరికరాల కొనుగోలు కోసం రూ. 600 కోట్లు, డయాగ్నొస్టిక్ వ్యాధి నిర్ధారణ పరికరాల కొనుగోలు కోసం రూ. 316 కోట్లు, పాత మంచాల స్థానంలో కొత్తవి వేసేందుకు, దవాఖాన భవనాల మరమ్మత్తులకూ వన్ టైమ్ ప్రొవిజన్‌గా ప్రజారోగ్య రంగానికి కేటాయింపులు చేసాము. మందులు, శస్త్ర చికిత్స పరికరాల కొనుగోలు నిధులను పెంచుతున్నాం. అందుకోసం 2015-16 బడ్జెట్‌లో రూ. 117 కోట్లు ప్రతిపాదించినం. 2016-17 బడ్జెట్‌లో మందులు, చికిత్స పరికరాల కోసం రూ. 225 కోట్లను ప్రతిపాదిస్తున్నం. పై కేటాయింపులకు అదనంగా మెడికల్ అండ్ హెల్త్ డిపార్ట్‌మెంట్లోని శాఖాధిపతులకు రూ. 56 కోట్లు

కేటాయించాము. ఆకస్మికంగా ఏమైనా అవసరాలు వస్తే, తాత్సారం చేయక తగిన నిర్ణయాలు తీసుకొని ఈ నిధులను వినియోగిస్తారు. ఆకస్మిక అవసరాలకు ప్రభుత్వాన్ని నిధులు అడగడంలో జరిగే కాలయాపనను ఇది నివారిస్తుంది. ప్రజారోగ్య వ్యవస్థ పటిష్ఠతకు, డాక్టర్లపై పని భారాన్ని తగ్గించేందుకు సర్కారు దవాఖానాల సూపరింటెండెంట్లకు మరిన్ని అధికారాలు ఇవ్వాలని ప్రతిపాదిస్తున్నాం.

31. హైదరాబాదు నగరంలో జనాభా ఇబ్బడి ముబ్బడిగా పెరిగింది. జనాభాకు తగినన్ని సర్కారు దవాఖానాలు నగరంలో లేవు. ఎప్పుడో నెలసిన దవాఖానాలే ఇప్పటికీ, ఇంత జనాభాకూ సేవలందిస్తున్నాయి. పెరిగిన ప్రజావసరాల దృష్ట్యా నగరంలో ఉస్మానియా, గాంధీ, కింగ్ కోఠికి తోడు మరో నాలుగు మల్టీ స్పెషాలిటీ హాస్పిటల్స్ నిర్మించాలని నిశ్చయించినాం. నెదర్లాండ్స్‌కు చెందిన రాబో బ్యాంకు వారి సహాయ సహకారాలతో వీటిని నెలకొల్పుతాం. వరంగల్ ఎం.జి. ఎం.ను సూపర్ స్పెషాలిటీ హాస్పిటల్‌గా మారుస్తాం. ఖమ్మం, కరీంనగర్‌లో కూడా ఆధునిక సౌకర్యాలతో కొత్త దవాఖానాల నిర్మాణానికి ఇదే సంస్థను సంప్రదించినం. రాబో బ్యాంకు ఆర్థిక సహకారంతో శ్రీ లంక దేశంలో దవాఖానాలు నెలకొల్పారు. ఆరోగ్య శాఖ మంత్రి గారి నాయకత్వంలోని అధికారుల బృందం ఇటీవలే శ్రీ లంకను సందర్శించి, ఆ దవాఖానాలు చూసి వచ్చారు. తమిళనాడుకు కూడా వెళ్ళి అక్కడి ప్రజారోగ్యం గురించి అధ్యయనం చేశారు. ఎక్కడ మెరుగైన వైద్య సేవలందుతున్నా వాటిని తెలంగాణ రాష్ట్రంలో అమలు చేయడానికి మాకు ఎలాంటి శషభిషలు లేవు.

32. 2016-17 బడ్జెట్‌లో ఆరోగ్య రంగానికి మొత్తం రూ. 5,967 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను. 2015-16 బడ్జెట్‌లో చేసిన రూ. 4,932 కోట్ల కంటే ఇది చాలా ఎక్కువ.

విద్య - భవిష్యత్తుకు పునాది :

33. మానవ వనరుల అభివృద్ధి ద్వారానే మంచి సమాజాన్ని నిర్మించగల మనేది ప్రభుత్వ ఉద్దేశం. పేద విద్యార్థుల చదువు కోసం పెట్టిన ఖర్చు భావితరాలను బాగు చేయడానికి ఉపయోగపడుతుంది. మానవ వనరుల అభివృద్ధికి దోహదపడుతుంది. ఆర్థిక స్థోమత కలిగిన వారి పిల్లలు ఎలాగూ మంచి పాఠశాలలకు వెళ్లి చదువుకుంటున్నారు. ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసి, మైనారిటీ, ఇతర పేద వర్గాల పిల్లలకు పుస్తకాలు, బట్టలు, మంచిభోజనం సమకూర్చి నాణ్యమైన విద్యను అందించే బాధ్యత ప్రభుత్వం తీసుకుంటుంది. ప్రతి ఏడాది వేల కోట్ల రూపాయలకు పైగా విద్య కోసం ఖర్చుపెడుతున్నప్పటికీ, ప్రభుత్వ విద్యలో అనుకున్న ఫలితాలు రావడం లేదు. ప్రస్తుతమున్న అన్ని విద్యా సంస్థలు మెరుగైన పద్ధతుల్లో నడిచేవిధంగా, విద్యార్థులకు మంచి విద్య అందే విధంగా చర్యలు తీసుకోవాలని నిర్ణయించాం. మెడికల్, అగ్రికల్చర్, ఫార్మా మినహా మిగతా అన్ని రకాల, అన్ని స్థాయిల విద్యా సంస్థల నిర్వహణ బాధ్యత విద్యాశాఖకే అప్పగించాలని ముఖ్యమంత్రి కె. చంద్రశేఖర్ రావు గారు నిర్ణయించారు. మొత్తంగా విద్యా వ్యవస్థను ప్రక్షాళన చేయాలని ప్రభుత్వం ధృఢ సంకల్పంతో ఉంది. ఎస్సీ, ఎస్టీ, బిసి, సంక్షేమ శాఖ ద్వారా నడుస్తున్న హాస్టళ్లను దశల వారీగా రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలలుగా మారుస్తాం. బడి ఆవరణలో పరిశుభ్రతను నిర్వహిస్తూ, కనీస, సౌకర్యాలు కల్పించే బాధ్యతను గ్రామ పంచాయితీలకు అప్పగించాలని నిర్ణయించాం.

34. విద్యా శాఖ ప్రణాళికా వ్యయం కింద రూ. 1,694 కోట్లు, ప్రణాళికేతర వ్యయం కింద రూ. 9,044 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను. పాఠశాల విద్య, ఉన్నత విద్య, సాంకేతిక విద్యలకు సంబంధించిన వ్యయం మాత్రమే ఇది. మెడికల్, అగ్రికల్చరల్, వెటర్నరీ విద్య, మైనారిటీల మరియు ఉపకారవేతనాలకు, ఎస్.సి., ఎస్.టి. గురుకులాలకు, వసతి గృహాలకు ప్రభుత్వం చేస్తున్న వ్యయం విద్యమీదే అయినా విద్యా శాఖ డిమాండ్లలో భాగం కాదని గమనించాలని కోరుతున్నాను.

సంక్షేమ పథకాలు :

35. ఇది సంక్షేమానికి పెద్ద పీటవేసే ప్రభుత్వమని, ఇది అట్టడుగు వర్గాలకు అసహాయకులకు, అన్నార్తులకు, అండగా నిలిచే ప్రభుత్వమని, స్వార్థం, దోపిడీ, సంకుచిత తత్వాలను దరిచేరనీయకుండా ధృఢ సంకల్పంతో నిజమైన అభివృద్ధిని సాధించే ప్రభుత్వమని ప్రజలలో విశ్వాసాన్ని కలిగించాం.

రెండు బెడ్ రూమ్‌ల ఇండ్లు (రెండు పడక గదుల ఇళ్ళు):

36. నిరుపేదలు ఆత్మగౌరవంతో బతకాలనే ఉద్దేశ్యంతో ముఖ్యమంత్రి గారు డబుల్ బెడ్ రూమ్ ఇండ్ల పథకానికి శ్రీకారం చుట్టిన సంగతి మీకు తెలుసు, రెండు పడక గదులు, హాలు, వంటగది, రెండు మరుగుదొడ్లు ఉన్న రెండు బెడ్ రూంల ఇంటిని ఈ పథకం కింద నిర్మిస్తాం. దేశంలో మరెక్కడా కూడా నిరుపేదలకు వందశాతం ప్రభుత్వ ఖర్చుతో ఇంత పెద్ద ఇల్లు కట్టడం లేదు. కేవలం తెలంగాణ రాష్ట్రంలోనే డబుల్ బెడ్ రూమ్ ఇండ్ల పథకం అమలు కావడం మనందరికీ గర్వకారణం. అర్హులైన పేదలకు దశల వారీగా ఇండ్లు కట్టించి ఇస్తాము. ప్రభుత్వ విధాన నిర్ణయానికి అనుగుణంగా, గత ఏడాది 60,000 డబుల్ బెడ్ రూం ఇండ్లను మంజూరు చేశాము. ఇందులో 36,000 ఇండ్లు గ్రామాల్లో 24,000 ఇండ్లు పట్టణ ప్రాంతాల్లో నిర్మించాలన్నది లక్ష్యం. కేంద్ర ప్రభుత్వ మార్గదర్శకాలు అప్పటికింకా ఖరారు కానప్పటికి చొరవ తీసుకొని ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాము. సికింద్రాబాద్ ఐడిహెచ్ కాలనీలో 377 డబుల్ బెడ్ రూము ఇండ్లను నిర్మించి గౌరవ ముఖ్యమంత్రి చేతుల మీదుగా ప్రారంభం కూడా చేశాము. ఈ పథకం ప్రజల మన్ననలు అందుకుంది. దేశ వ్యాప్తంగా ప్రశంసలు అందుకున్నది. ఇండ్ల కోసం అసంఖ్యాక దరఖాస్తులు వస్తున్నాయి. ఈ ఆదరణ, డిమాండ్లను చూసి ప్రభుత్వం తెగువతో ఒక నిర్ణయం తీసుకుంది. 2016-17 సంవత్సరంలో జిహెచ్ ఎంసి పరిధిలో ఒక లక్ష ఇండ్లు, రాష్ట్రంలోని ఇతర ప్రాంతాల్లో మరో లక్ష ఇండ్లు నిర్మించాలని భావిస్తున్నాము. 2016-17లో నిర్మించదలసిన ఈ రెండు లక్షల ఇండ్ల వ్యయాన్ని హడ్కో నుండి ఇతర ఆర్థిక సంస్థల నుండి ఋణంగా తీసుకుంటాము. ఇది బడ్జెట్‌లో పేర్కొన్న వనరులకు అదనం, ఎటువంటి రాజకీయ అధికారిక ఒత్తిడులకు తలగ్గొకుండా, లబ్ధిదారులను నిష్పక్షపాతంగా ఎంపిక చేస్తాము.

షెడ్యూల్డు కులాలు, షెడ్యూల్డు తెగలు మరియు వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమం :

37. భారతదేశంలో బడ్జెట్ లోటు లేని రాష్ట్రాల్లో తెలంగాణ ఒకటి కావడం చాలా సంతోషకరం. గత ఏడాది లక్షా 15 వేల కోట్ల బడ్జెట్ పెట్టుకున్నాం. ఈసారి అంతకంటే ఎక్కువ బడ్జెట్ పెట్టుకుంటున్నాం. మన వృద్ధి రేటు కూడా ఆశాజనకంగా ఉంది. అయితే ఈ అభివృద్ధి ఫలాలు పేదలకు అందాలన్నదే ప్రభుత్వ లక్ష్యం. పేదల సంక్షేమానికి, వారి విద్య కోసం, వారి వైద్యం కోసం పెట్టే ఖర్చును మానవ వనరుల అభివృద్ధికోసం పెడుతున్న ఖర్చుగా ఈ ప్రభుత్వం భావిస్తున్నది. మానవ వనరుల అభివృద్ధికోసం ఖర్చు పెట్టకుండా సాధించే ప్రగతి అస్థిరమైనదని ఈ ప్రభుత్వం గట్టిగా నమ్ముతున్నది. అందుకే పేదల సంక్షేమానికి ఈ ప్రభుత్వం పెద్ద పీట వేస్తున్నది. ఎస్సీ. ఎస్టీ, బిసి, మైనారిటీ, మహిళా సంక్షేమం కోసం ఎక్కువ నిధులు ఖర్చు చేస్తుప్రతి వ్యక్తిపై, సంక్షేమ రంగానికి ఇంత పెద్దమొత్తంలో ఖర్చు చేస్తున్న రాష్ట్రం దేశంలో మరొకటి లేదు. సంక్షేమ రంగంలో దేశంలో నెంబర్ వన్ రాష్ట్రం తెలంగాణ అని ప్రకటించడానికి నేను గర్వపడుతున్నాను. కేవలం సంక్షేమ రంగానికి 2016-17 బడ్జెట్లో రూ. 13,412 కోట్లు ఖర్చు పెడుతున్నామని సగర్వంగా ప్రకటిస్తున్నాను. దేశంలో మరే రాష్ట్రం కూడా సంక్షేమానికి ఇంత పెద్దమొత్తంలో తలసరి ఖర్చు పెట్టడంలేదు. అంతే కాదు. మారుతున్న పరిస్థితులకు అనుగుణంగా అల్పాదాయ వర్గాలుగా పరిగణించడానికి గతంలో ఉన్న ఆదాయ పరిమితిని కూడా పెంచినాము. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఉన్న పరిమితిని రూ. 60 వేల నుండి రూ. లక్షన్నర వరకు, పట్టణ ప్రాంతాల్లో పరిమితిని రూ. 75 వేల నుంచి 2 లక్షల వరకు పెంచాము. దీనివల్ల ప్రభుత్వ సంక్షేమ కార్యక్రమాలు అంగన్ వాడీ వర్కర్లు, హోంగార్డులు, కాంట్రాక్టు, ఔట్ సోర్సింగ్ ఉద్యోగులు, ప్రైవేటు ఉద్యోగులకు కూడా అందుతున్నాయి.

ఎస్సీ సంక్షేమం :

38. సామాజిక ఆర్థిక రంగాల్లో తరతరాలుగా నిర్లక్ష్యానికి గురైన షెడ్యూల్డు కులాల వారి వికాసానికి మా ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉన్నది. వీరి సంక్షేమం కోసం అనేక పథకాలను అమలు చేస్తున్నాము. ఆర్థికాభివృద్ధి పథకాలు, వ్యవసాయ భూమి కొనుగోలు పథకం, ఎస్సీ యువతకు నైపుణ్య శిక్షణ, కళ్యాణ లక్ష్మి, విదేశాలలో చదువులకు ఆర్థిక సహాయం, ఎస్సీ నివాస గృహాలకు ఉచిత కరెంటు (50 యూనిట్లవరకు) వంటి పథకాల అమలుతో వీరి వికాసానికి కృషి చేస్తున్నాము. డబుల్

బెడ్ రూం గృహాల పథకంలో ఎస్సీ లబ్ధిదారులను గణనీయంగా ఎంపికచేసేందుకు శ్రద్ధ తీసుకుంటున్నాము. షెడ్యూల్డు కులాల సంక్షేమానికి 2016-17 బడ్జెట్లో రూ. 7,122 కోట్లను ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

ఎస్టీ సంక్షేమం :

39. సంక్షేమ కార్యక్రమాలను సమర్థవంతంగా అమలు చేయడం ద్వారా మాత్రమే గిరిజనుల అభ్యున్నతి సాకారం అవుతుంది. ప్రభుత్వ ప్రధాన లక్ష్యం అదే. షెడ్యూల్డు తెగల స్థితి గతులపై ఒక విచారణ కమీషన్‌ను నియమించిన సంగతి తెలిసిందే. కమీషన్ నివేదిక వచ్చాక, వారి సిఫారసుల మేరకు షెడ్యూల్డు తెగల సామాజిక ఆర్థిక వికాసానికి తగిన చర్యలను తీసుకుంటాము. కమీషన్ ఇచ్చే సూచనలను అనుసరించి వాల్మీకి బోయ, కాయితీ లంబాడా తెగలను షెడ్యూల్డు తెగల జాబితాలో చేర్చే అవకాశాలను పరిశీలిస్తాము. గిరిజన సంక్షేమం కోసం 2016-17 బడ్జెట్‌లో రూ. 3,752 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

బీసి సంక్షేమం :

40. రాష్ట్రంలో జనాభా పరంగా వెనుకబడిన తరగతుల వారే అధికులు. బీసిలలో వృత్తికారుల సంక్షేమ వికాసాలను ఆశించి ఫైనాన్సు కార్పోరేషన్లు పనిచేస్తున్నాయి. ఆయా వృత్తులకు చెందిన సామాజిక వర్గాల వారి ఆర్థిక అవసరాలను తీర్చేందుకు ఇవి కృషి చేస్తున్నాయి. ఆ కార్పోరేషన్లకు తగినన్ని నిధులను కేటాయించాము. విద్యార్థులకు కళాశాలల ట్యూషన్ ఫీజులను రీ- ఎంబర్స్ చేయటమే కాక, వారికి రాష్ట్రంలో పది బీసి స్టడీ సర్కిళ్ళలో ఉచిత శిక్షణ ఇస్తున్నాము. ఆదిలాబాదు, కరీంనగర్, నిజామాబాద్, మెదక్, ఖమ్మం జిల్లాల్లో బీసి స్టడీ సర్కిళ్ళ నిర్మాణం కోసం భూమిని కేటాయించాము. వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమం కోసం 2016-17 బడ్జెట్‌లో రూ. 2,538 కోట్లను ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

మైనారిటీ సంక్షేమం :

41. మైనారిటీ సంక్షేమం మా ప్రభుత్వానికి అత్యంత ప్రధానం, రాష్ట్రం ఏర్పడ్డ నాటి నుండి ఇప్పటివరకు మైనారిటీల సంక్షేమం కోసం మా ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలే అందుకు సాక్ష్యం. షాదీ ముబారక్ కోసం గత ఏడాది, రూ. 100 కోట్లు కేటాయించాము. కేటాయించిన నిధులు సద్వినియోగం అయ్యాయి కాబట్టి మరో రూ. 50 కోట్లు అదనంగా కేటాయించామని ఈ సభకు సగర్వంగా తెలియజేస్తున్నాను. మైనారిటీ విద్యార్థుల విదేశీ చదువుల కోసం స్కాలర్ షిప్పులు ఇచ్చేందుకు రూ. 25 కోట్లు విడుదల చేశాము. సివిల్ సర్వీసెస్ పరీక్షలు, రాష్ట్ర ఉద్యోగ పోటీ పరీక్షలు రాసే విద్యార్థులకు కోచింగ్ ఇవ్వడానికి 2015 సెప్టెంబర్‌లో మైనారిటీ స్టడీ సర్కిల్‌ను ఏర్పాటు చేశాము. మైనారిటీల స్థితిగతులు అధ్యయనం చేయడానికి సుధీర్ కమిటీని ప్రభుత్వం నియమించింది. కమిటీ నివేదిక వచ్చిన వెంటనే మైనారిటీల సామాజిక, ఆర్థిక అభ్యున్నతికి శాశ్వత ప్రాతిపదికన ఏ చర్యలు తీసుకోవాలో నిర్ణయిస్తాము.

42. సమాజ వికాసానికి చదువే ముఖ్యము. కాబట్టి మైనారిటీల కోసం 70 ఇంగ్లీషు మీడియం ఆశ్రమ పాఠశాలలను మంజూరు చేసేందుకు ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. 2016-17 నుండే ఈ స్కూళ్లు ప్రారంభం అవుతాయి. ఈ బడ్జెట్‌లో కొత్త ఆశ్రమ పాఠశాలలకు రూ. 350 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాము. 2016-17 బడ్జెట్‌లో మైనారిటీ సంక్షేమానికి మొత్తం రూ. 1,204కోట్లను ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

ఆసరా పింఛన్లు :

43. తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన ఆసరా పింఛన్ల వల్ల వృద్ధులు, వికలాంగులు, వితంతువుల జీవితాలకు భద్రత చేకూరింది. గౌరవంగా జీవించేందుకు ఇది ఆలంబన అయింది. నేత కార్మికులు, గీత కార్మికులు, బీడి కార్మికులు, ఎయిడ్స్ వ్యాధిగ్రస్తులకు కూడా ఆసరా పింఛన్లు ఇచ్చి భరోసా కల్పించాము. ఈ ఆసరా పింఛన్ల పథకం కింద 35.74 లక్షల మందికి భద్రత ఏర్పడింది. 2016-17 బడ్జెట్‌లో ఆసరా పింఛన్ల కోసం రూ. 4,693 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

కళ్యాణలక్ష్మి :

44. పేదింటి ఆడపిల్ల పెండ్లి కన్నతల్లిదండ్రులకు ఎంత భారమో మనందరికీ తెలుసు. ఆ భారాన్ని కొంత మేరకైనా పంచుకోవాలన్నది ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యం. కళ్యాణలక్ష్మి పథకం ప్రారంభమయ్యాక పేదింట్లో పెళ్ళి ఎంతో సంతోషంగా జరుగుతున్నది. ఎస్సీ, ఎస్టీ, ముస్లింల అమ్మాయిల పెళ్ళికి యాభై ఒక్క వేల రూపాయలు (రూ.51,000) ఇస్తూ రెండేళ్ళ

క్రితం ఈ పథకాన్ని ప్రారంభించాము. ఈ ఏడాది నుంచి (2016-17) బిసిలతో సహా దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన ఉన్న పేద కుటుంబాలన్నింటికీ ఈ పథకాన్ని వర్తింపజేయాలని తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించిందని సగర్వంగా ప్రకటిస్తున్నాను. కాబట్టి 2016-17 బడ్జెట్‌లో కళ్యాణలక్ష్మి పథకం కోసం రూ. 738 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

మహిళా, శిశు సంక్షేమం :

45. గౌరవ సభ్యులకు తెలుసు. 2014-15 మరియు 2015-16 బడ్జెట్లలో మహిళా, శిశు సంక్షేమం కోసం వివిధ పథకాలను ప్రారంభించాము. ఆరోగ్య లక్ష్మి కార్యక్రమం ద్వారా గర్భిణీ స్త్రీలు, బాలింతలు, శిశువులకు ఇచ్చే గుడ్ల సంఖ్యను, పాలను పెంచాము. అంగన్‌వాడి వర్కర్లకు ఇచ్చే వేతనాలను పెంచావు. వారికి అందించే సేవలలో నాణ్యత పెంపొందించేందుకు విశేషంగా కృషిచేస్తున్నాము. 2016-17 బడ్జెట్‌లో మహిళా, శిశు సంక్షేమం కోసం రూ. 1,553 కోట్లను ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

బ్రాహ్మణ సంక్షేమం :

46. కులం, మతం, ప్రాంతాలకు అతీతంగా సమాజంలోని అన్ని వర్గాల వారి సంక్షేమానికి తెలంగాణ ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉంది. సమాజంలో ఇతర వర్గాల లాగానే, బ్రాహ్మణ సామాజిక వర్గంలో పేదలున్నారని ప్రభుత్వం భావిస్తున్నది. అందుకే గౌరవ ముఖ్యమంత్రి వర్యులు బ్రాహ్మణ సంక్షేమ నిధి ఏర్పాటు చేస్తూ అందుకోసం రూ. 100 కోట్లు 2016-17 బడ్జెట్‌లో కేటాయించడం జరిగింది. బ్రాహ్మణ సంక్షేమ నిధి విధి విధానాలను త్వరలోనే ఖరారు చేస్తాము.

రోడ్లు, భవనాలు :

47. గౌరవ సభ్యులకు తెలుసు అన్ని మండలాలను ఆ జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్‌తో అనుసంధానిస్తూ డబుల్ లేన్‌రోడ్లను, అన్ని జిల్లాలను రాష్ట్ర రాజధానితో కలుపుతూ నాలుగు లైన్ల రోడ్లను వేయాలని ప్రభుత్వం సంకల్పించింది. రోడ్ల పనులు దశలవారీగా చేపడుతున్నాం. ఆర్. అండ్ బి. ఆధ్వర్యంలో 2570 కిలోమీటర్ల మేర కొత్త రహదారులు నిర్మిస్తున్నాం. 4 వేల కిలోమీటర్ల మేర రహదారులను బాగు చేస్తున్నాం. ఆరు దశాబ్దాల సమైక్య పాలనలో తెలంగాణ ప్రాంతంలో నిర్మించిన జాతీయ రహదారులు కేవలం 2600 కిలోమీటర్లు మాత్రమే. జాతీయ రహదారుల నిర్మాణంలో తెలంగాణకు జరిగిన అన్యాయాన్ని ముఖ్యమంత్రి కెసి ఆర్ గారు పలుమార్లు ప్రధాన మంత్రి దృష్టికి, కేంద్ర ఉపరితల రవాణా శాఖ మంత్రి దృష్టికి తీసుకొచ్చారు. తెలంగాణలో జాతీయ రహదారుల నిర్మాణం కోసం పోరాడారు. దాని ఫలితంగా ఈ ఒక్క ఏడాదే తెలంగాణ రాష్ట్రానికి 1600 కిలోమీటర్ల మేర జాతీయ రహదారులు మంజూరయ్యాయి. ఎమ్మెల్యే కార్యాలయాలు, ముఖ్యమంత్రి క్యాంపు కార్యాలయం, అధికారులకు నివాస గృహాలు, రాజ్ భవన్ వద్ద అదనపు భవనాలు, తెలంగాణ కళాభారతిలను నిర్మించదల్చినం. 2016-17 బడ్జెట్‌లో రోడ్లు, బ్రిడ్జిల నిర్మాణానికి రూ. 3333 కోట్లు, భవనాల నిర్మాణానికి రూ. 457 కోట్లను ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

పోలీసు, ప్రజా భద్రత రక్షణ:

48. భద్రతకు భరోసా వుందన్న నమ్మకం వుంటే పరిశ్రమలు, సేవా రంగాలలో దేశ విదేశీ పెట్టుబడులు, పర్యాటకుల రాకడ ఎక్కువగా ఉంటుంది. అందుకే పోలీసు శాఖలో మౌళిక సదుపాయాలు, ఆధునికీకరణకు ప్రభుత్వం అత్యంత ప్రాధాన్యతను ఇస్తుంది. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడ్డ మొదటి రెండేళ్లలోనే ఆ శాఖకు 4000 ఆధునికవాహనాలను మంజూరు చేసినం. నాలుగు బెటాలియన్లకు గాను 3896 పోస్టులు మంజూరు చేసినం, ఈ శాఖకు కొత్తగా సీసీ టీవీలను మంజూరు చేస్తున్నం. ముఖ్యమైన ప్రదేశాల్లో, రహదారి కూడళ్లలో వీటిని ఏర్పాటు చేస్తాం. నగర సిసి టీవీల పర్యవేక్షణ కోసం 2016-17 బడ్జెట్‌లో రూ. 225 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాం. సందర్శకులకు కావాల్సిన కనీస సౌకర్యాలతో పోలీసు స్టేషన్లలోని రిసెప్షన్ సెంటర్‌లను ఆధునీకరిస్తున్నం. ట్రాఫిక్‌లో విధులు నిర్వహిస్తున్నందు వల్ల కాలుష్యానికి వారి ఆరోగ్యం దెబ్బతినే ప్రమాదం ఉందని గ్రహించి ట్రాఫిక్ పోలీసుల సమస్యలపై స్పందించినం. ట్రాఫిక్ పోలీసులకు బేసిక్ వేతనానికి 30 శాతం అదనపు భత్యం కల్పించిన మొట్టమొదటి రాష్ట్రం తెలంగాణ రాష్ట్రమే. సి.ఐ.డి., ఇంటెలిజెన్సు శాఖల్లో పని చేసే వారికి బేసిక్‌పై 25 శాతం అదనపు భత్యాన్ని ఇచ్చినం, హోంగార్డుల జీతం ఇదివరకు రూ. 9,000 ఉండేది, దానిని ఇప్పుడు రూ. 12,000 పెంచినం. దేశంలోనే ఇది అత్యధికం.

49. సిటీ పోలీసు హెడ్ క్వార్టర్స్ నిర్మాణానికి బంజారాహిల్స్‌లో 7 ఎకరాల స్థలాన్ని కేటాయించినం. ఇక్కడ పోలీస్ ట్విన్ టవర్స్ నిర్మిస్తాం. అత్యాధునిక కమాండ్, కంట్రోల్ సెంటర్ నిర్మిస్తున్నాం. 2016-17 బడ్జెట్‌లో దీని నిర్మాణం కోసం రూ. 140 కోట్లు, పోలీసు సిబ్బంది క్వార్టర్ల నిర్మాణానికి, రూ. 70 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

50. ఆకస్మిక సంఘటనలు జరిగినప్పుడు తక్షణమే చర్యలు తీసుకునే వెసులుబాటును కల్పిస్తూ జిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంటు, నగర పోలీసు కమీషనరుల ఒక్కొక్కరి వద్ద రూ. 1 కోటి ఉంచాలని ప్రతిపాదిస్తున్నం. దీనికితోడు రూ. 10 కోట్లు పోలీసు డైరెక్టరు జనరల్ ఆధీనంలో ఉంటుంది. 2016-17 బడ్జెట్‌లో ఆకస్మిక పరిస్థితుల నిర్వహణ కోసం రూ. 20 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నం.

51. పోలీసు శాఖ పటిష్టతతో పాటు ఫైరు సర్వీసుల శాఖను కూడా పటిష్టం చేయనున్నం. 22 అసెంబ్లీ నియోజకవర్గాలలో ఇప్పటికీ ఫైరు స్టేషన్లు లేవు. అగ్ని ప్రమాదాల నివారణ ఆవశ్యకతను గుర్తించి రాష్ట్రంలో కొత్తగా 63 ఫైర్ స్టేషన్ల ఏర్పాటు కోసం 2016-17 బడ్జెట్‌లో రూ. 64 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాం. బహుళ అంతస్తుల బిల్డింగులలో అగ్ని ప్రమాదాలు జరిగితే రక్షణ చర్యలు చేపట్టేందుకు తగిన అత్యాధునిక అగ్నిమాపక వాహనాలు మూడింటిని ఆ శాఖకు సమకూరుస్తున్నం. 2016-17 బడ్జెట్‌లో అగ్నిమాపక శాఖకు రూ. 223 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

పంచాయతీరాజ్ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి:

52. గ్రామ పంచాయతీలను పటిష్టం చేసేందుకు 2015 ఆగస్టులో గ్రామ జ్యోతి కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించినం. మన ఊరు-మన ప్రణాళికలో ప్రజల నుండి వచ్చిన సూచనల ప్రకారం గ్రామాభివృద్ధి ప్రణాళికను తయారు చేయడమే గ్రామ జ్యోతిలో ముఖ్యం. గ్రామాలలో కంకర రోడ్లను డాంబరు రోడ్లుగా మారుస్తూ, దెబ్బతిన్న రోడ్లపై డాంబరు రోడ్లు వేయడంతో బాటు ఆ రోడ్ల నిర్వహణ పనులను పంచాయతీరాజ్ ఇంజనీరింగ్ శాఖ చేపట్టింది. సర్పంచ్‌లు, ఎం.పి.టి.సీలు, ఎం.పి.పి.లు, జెడ్.పి.టి.సి.లు మరియు జెడ్.పి. ఛైర్మన్ల గౌరవ వేతనం పెంచటంతోపాటు ప్రభుత్వమే ఆ వేతనాలను అందచేస్తున్నది. 2016-17లో రోడ్ల అభివృద్ధి, నిర్వహణ పనులకు పంచాయతీ రాజ్, గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖకు గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకంతో కలిపి 2016-17 బడ్జెట్‌లో మొత్తం రూ. 10,731 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

పట్టణాభివృద్ధి:

53. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో పట్టణ జనాభా రోజురోజుకు పెరుగుతున్నది. జనాభాలో దాదాపు 40 శాతం మంది పట్టణాల్లోనే నివసిస్తున్నారు. భవిష్యత్తులో ఇది ఇంకా పెరిగే అవకాశం ఉన్నది. పెరుగుతున్న జనాభాకు అనుగుణంగా పౌర సదుపాయాల కల్పన జరగలేదు. దానివల్ల పలు పట్టణాల్లో కనీస ప్రాథమిక సదుపాయాలు కూడా లేవు. ఇకనైన మౌలిక వసతులు కల్పించకపోతే పట్టణ ప్రజలకు అవి నివాస యోగ్యాలు కావు. ఈ వాస్తవాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఖమ్మం, రామగుండం, కరీంనగర్, నిజామాబాద్ కార్పొరేషన్లకు ఒక్కో దానికి సంవత్సరానికి రూ. 100 కోట్లు చొప్పున ప్రతిపాదిస్తున్నాము. వరంగల్ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్‌కు 2016-17కు గాను రూ.300 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాము. వీటితోపాటు రాష్ట్రంలోని ఇతర పట్టణాల్లోని మున్సిపాలిటీలకు 2016-17 బడ్జెట్‌లో రూ. 500 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

54. మిషన్ భగీరథ కోసం వేసే పైపులైన్ల ద్వారానే అన్ని నగరాలు, పట్టణాలకు మంచి నీరు ఇవ్వాలని నిర్ణయించాం. ఔటర్ రింగు రోడ్డు లోపల ఉన్న 190 గ్రామాలకు కూడా మెట్రో వాటర్ వర్క్స్ ఆధ్వర్యంలోనే మంచినీటి సరఫరా చేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. హైదరాబాద్ నగరానికి మంచినీరు సరఫరా చేయడం కోసం ప్రత్యేకంగా డ్రింకింగ్ వాటర్ రిజర్వాయర్ కట్టాలని నిర్ణయించాం. హైదరాబాదులో త్వరలోనే మెట్రో రైలు పరుగులు తీస్తుందని చెప్పడానికి సంతోషిస్తున్నాను. మెట్రో రైలు సౌకర్యం రావడంవల్ల కొంత మేర ట్రాఫిక్ సమస్యలు తగ్గే అవకాశం ఉంది. ఇంకా చాలా ప్రాంతాల్లో ట్రాఫిక్ సమస్యలు తీర్చడానికి ప్రభుత్వం స్ట్రాటెజిక్ రోడ్ డెవలప్‌మెంట్ ప్రోగ్రామ్ అమలు చేస్తున్నది.

55. హైదరాబాద్ మెట్రో వార్షిక చెల్లింపుల కోసం రూ. 200 కోట్లు, హైదరాబాద్ మహానగర మంచి నీటి సరఫరా

బోర్డుకు రూ. 1,000 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాము. హైదరాబాద్ మెట్రోపాలిటన్ డెవలప్‌మెంట్ ఆథారిటీకి సహాయంగా రూ. 650 కోట్లను ప్రతిపాదిస్తున్నాము. 2016-17 బడ్జెట్‌లో మున్సిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ మరియు పట్టణ అభివృద్ధి శాఖకు రూ. 4,815 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

పారిశ్రామికాభివృద్ధి :

56. పోయిన సంవత్సరం బడ్జెట్ ప్రసంగంలో గౌరవ సభ్యులకు చెప్పినట్లే, పారిశ్రామిక పెట్టుబడులకు అనుకూలమైన పారిశ్రామిక టి.ఎస్. ఐపాస్ విధానాన్ని అనుసరించి పరిశ్రమలు ప్రారంభించేందుకు అవసరమైన అన్ని అనుమతులు ఏకగవాక్ష పద్ధతి (సింగల్ విండో)న ఇచ్చే వెసులుబాటును కల్పించినాము. దరఖాస్తు చేసిన నాటి నుండి నిర్దేశిత సమయంలో అనుమతులు పొందే సౌకర్యాన్ని పారిశ్రామిక వేత్తలకు కల్పించినాము. కొత్త పారిశ్రామిక విధానం సత్ఫలితాలను ఇస్తున్నది. అమెజాన్, మైక్రోమాక్స్, ఐటిసి వంటి బహుళ జాతి సంస్థలు, దేశీయ సంస్థలు తెలంగాణ రాష్ట్రంలో తమ యూనిట్లను ఏర్పాటు చేస్తున్నాయి. కొత్త పారిశ్రామిక విధానం అమలులోకి వచ్చిననాటి నుంచి ఇప్పటి వరకు 1609 యూనిట్లకు అనుమతులు ఇచ్చాము. ఈ పరిశ్రమల ద్వారా రూ. 33,101 కోట్ల పెట్టుబడులను ఆకర్షించడమే కాక 1,20,169 మందికి ఉపాధి అవకాశాలు కల్పిస్తున్నాము. అందులో కేవలం వంద భారీ, మధ్యతరహా యూనిట్ల వల్ల రూ. 8491.66 కోట్ల పెట్టుబడులు రావడంతో పాటు 34,479 మందికి ఉపాధికి అవకాశం ఉన్నది. అందులో 32 యూనిట్లు ఉత్పత్తి ప్రారంభించగా, మరో 8 యూనిట్లు సన్నాహక ఉత్పాదనలో ఉన్నాయి. ఖమ్మం జిల్లాలో మెగాఫుడ్ పార్కు ఏర్పాటు చేసేందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వం తుది అనుమతులు ఇచ్చిందని సభకు తెలియజేసేందుకు సంతోషిస్తున్నాను. హైదరాబాద్ నగరంలో ఫార్మాసిటి, వరంగల్‌లో టెక్స్‌టైల్ హబ్‌లను ఏర్పాటు చేయనున్నాం. మెదక్‌లో నిమ్జ్ (నేషనల్ ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ మ్యానిఫ్యాక్చరింగ్ జోన్) ప్రారంభిస్తున్నాం. పరిశ్రమలకు నిరంతరాయంగా కరెంటు సరఫరా చేస్తున్నందువల్ల పారిశ్రామిక రంగం గణనీయంగా వృద్ధి చెందుతుందన్న నమ్మకం మాకున్నది. పారిశ్రామిక అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించే ఉద్దేశ్యంతో ఈ రంగానికి 2016-17 బడ్జెట్‌లో రూ. 967 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

ఐటి మరియు కమ్యూనికేషన్స్ :

57. సమాచార సాంకేతిక విజ్ఞానానికి దేశంలో ప్రముఖంగా వినిపించేది తెలంగాణ రాష్ట్రం. మరీ ముఖ్యంగా చెప్పాలంటే హైదరాబాద్ నగరం. తెలంగాణాలో నమోదైన ఐ.టి. యూనిట్లు 1300. రాష్ట్రంలో 2014-15లో జరిగిన ఐ.టి. ఎగుమతులు, ఐ.టి. సేవల విలువ రూ. 68,258 కోట్లు. మైక్రో సాఫ్ట్, గూగుల్, ఐ.బి.ఎం., ఒరాకిల్ వంటి అనేక బహుళ జాతీయ సంస్థలు తెలంగాణలో తమ కార్యాలయాల్ని నడుపుతున్నాయి. దేశీయ ఐ.టి. దిగ్గజాలు అనదగిన ఇన్ఫోసిస్, విప్రో, టిసి.ఎస్., టెక్ మహేంద్ర వంటి కంపెనీలు ఎన్నో తెలంగాణలో ఉన్నాయి. హైదరాబాద్ నగరంలో ప్రముఖ ఐ.టి. దిగ్గజం గూగుల్ సంస్థ వారు రూ. 1000 కోట్ల పెట్టుబడితో తమ క్యాంపస్‌ను అభివృద్ధి చేయనున్నారు. గూగుల్ సంస్థ అమెరికా బయట, అదీ హైదరాబాద్‌లో ఇంత పెద్ద ఎత్తున తమ కార్యకలాపాల్ని విస్తరించడం విశేషం. అమెజాన్ సంస్థ తమ క్యాంపస్‌ను హైదరాబాద్‌లో తెరువనున్నది. పెట్టుబడులకు అనుకూలమైన విధానాల్ని రూపొందించడంవల్ల మనము ఈ ఫలితాలు చూడగల్గుతున్నాము. ఇదే స్ఫూర్తితో మరింత నిర్మాణాత్మకంగా ముందుకు పోవాలన్నది మా ఆలోచన.

58. టి-హబ్‌ను 2015 నవంబర్‌లో ప్రారంభించినం. ఇది వినూత్నం, విశిష్టం. పబ్లిక్ ప్రైవేటు భాగస్వామ్యంతో నడిచే సంస్థ ఇది. దేశంలో ప్రతిష్ఠాత్మకమైన మూడు సంస్థల సహకారంతో తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దీనిని సాకారం చేసింది. ఇండియన్ ఇనిస్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఇన్ఫర్‌మేషన్ టెక్నాలజీ, ఇండియన్ స్కూల్ ఆఫ్ బిజినెస్, నల్సార్‌లు ఇందులో ముఖ్య భూమిక నిర్వహిస్తున్నాయి. టెక్నాలజీ సంబంధించిన స్టార్టప్‌లను టి-హబ్ ప్రోత్సహిస్తుంది. మంచి ఆలోచనలతో కంపెనీని ఏర్పాటు చేయాలనుకునే ఔత్సాహికులకు ఇది ప్రేరణగా నిలుస్తుంది. వినూత్న ఆలోచన కలిగిన శక్తివంతమైన పారిశ్రామిక వేత్తలను ఒక్క చోట చేర్చేందుకు టి-హబ్ కృషి చేస్తుంది. ఔత్సాహిక పారిశ్రామిక వేత్తలను ఒక్క చోట చేర్చేందుకు టి-హబ్ కృషి చేస్తుంది.

ఔత్సాహిక పారిశ్రామిక వేత్తలు విజేతలై నిలిచేందుకు తోడ్పాటునిస్తుంది. ఇది తొలి దశ మాత్రమే. టి-హబ్ రెండో దశను త్వరలో ప్రారంభిస్తాము.

59. ఐటి రంగంలో ప్రశంసాత్మకంగా చెప్పదగిన మరోముందడుగు డిజిటల్ తెలంగాణ కార్యక్రమం. పల్లెపల్లెలో ప్రతి పౌరుడికి డిజిటల్ సౌకర్యాలు అందించాలన్న లక్ష్యంతో 2015 జూలై 1 ప్రారంభించినం. సామాన్యులను కూడా డిజిటల్ అక్షరాస్యులుగా తీర్చిదిద్దడం ఈ కార్యక్రమం విశిష్టత. ఐటి శాఖకు 2016-17 బడ్జెట్‌లో రూ. 254 కోట్లను ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

సంస్కృతి, పర్యాటక రంగం మరియు క్రీడలు :

60. గతంలో తెలంగాణ సంస్కృతిని పట్టించుకోకపోయే వారు. మన రాష్ట్రం ఏర్పడిన వెంటనే తెలంగాణ సంస్కృతి సంప్రదాయాలకు పూర్వ వైభవాన్ని తెచ్చే విధంగా పలు కార్యక్రమాలు నిర్వహించినం. రాష్ట్రంలో మత సామరస్యాన్ని చాటుతూ గంగా జమునా తెహజీబ్‌ను నిర్వహించినం. రంజాన్, క్రిస్టమస్‌లను రాష్ట్ర పండుగలుగా నిర్వహించినం. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ప్రముఖ పుణ్యక్షేత్రాలయిన యాదగిరి, వేములవాడల అభివృద్ధి అథారిటీలను ఏర్పాటు చేసినం. మన రాష్ట్రం ఏర్పడ్డాక సాంస్కృతికవారసత్వం, పర్యాటక ప్రదేశాలు, చారిత్రక ప్రదేశాల గురించిన అవగాహన ఆసక్తి ప్రజల్లో ఎక్కువైంది. దశల వారిగా ఆయా ప్రదేశాలను అభివృద్ధిచేసి, సౌకర్యాలను మెరుగుపరుస్తాము. చారిత్రక ఆలయాలను పునరుద్ధరించేందుకు తగినన్ని నిధులు కామన్ గుడ్ ఫండ్‌లో లేనందున 2016-17 బడ్జెట్‌లో వన్ టైమ్ గ్రాంట్‌గా రూ. 50 కోట్లను ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

61. క్రీడాకారులను ప్రోత్సహించేందుకు నగదు బహుమతుల మొత్తాన్ని 2016 జనవరి నుండి భారీగా పెంచినం. ఒలంపిక్స్, ఏసియన్ గేమ్స్, కామన్‌వెల్త్ గేమ్స్, నేషనల్ గేమ్స్‌లో గోల్డ్ మెడల్స్ సాధించిన క్రీడాకారులకు వరుసగా రూ. 2 కోట్లు, రూ. 30 లక్షలు, రూ. 25 లక్షలు, రూ. 5 లక్షలు ప్రోత్సాహకంగా ఇవ్వాలని నిర్ణయించినం. తెలంగాణలో క్రీడల అభివృద్ధికి పాటుపడుతున్న, టోర్నమెంట్లు నిర్వహిస్తున్న క్రీడా సంఘాలను గుర్తించేందుకు పారదర్శకంగా ఉండే విధంగా మార్గదర్శకాలు రూపొందించినాము.

62. యువజన వ్యవహారాలు, పర్యాటక, సాంస్కృతిక శాఖకు 2016-17లో రూ. 232 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

ప్రత్యేక అభివృద్ధి నిధి (ఎస్.డి.ఎఫ్.) :

63. వార్షిక బడ్జెట్ తయారీ అనేది వివరణాత్మక ప్రక్రియ. వివిధ ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలకు అయ్యే వ్యయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని శ్రద్ధగా కేటాయింపులు చేయాల్సి వుంటుంది. ఎన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకున్నప్పటికి కొన్ని శాఖల్లో ఆకస్మికంగా వచ్చే అవసరాలు, వాటికి అయ్యే వ్యయాలను మనం ముందు ఊహించలేము. కానీ, అవసరమైనప్పుడు తక్షణమే స్పందించి పరిష్కరించాల్సి వస్తుంది. మనకు ఉన్న వనరులకు వివిధ పద్దులకు ముందే కేటాయిస్తున్నం. కాబట్టి అనుకోని అవసరాలు వచ్చినప్పుడు మాత్రమే వినియోగిస్తాము. 2016-17 బడ్జెట్‌లో ప్రత్యేక అభివృద్ధి నిధికి రూ.4,675 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

2014-15 అకౌంట్లు :

64. 2014-15 సంవత్సరంలో 10 నెలల కాలానికి అకౌంటెంట్ జనరల్ గారు ధృవీకరించిన లెక్కల ప్రకారం రూ. 368.66 కోట్లు రెవెన్యూ మిగులు తేలింది. ద్రవ్యలోటు రూ. 9,410.48 కోట్లు, ఇది జి. ఎస్.డి.పి.లో 1.8 శాతం. ద్రవ్యలోటు ఎఫ్. ఆర్.బి. ఎమ్. నిర్దేశించిన పరిధిలోనే ఉన్నది. 2014-15 ఆర్థిక సంవత్సరంలో రూ. 62,306 కోట్లు ఖర్చు అయింది. అంచనాల ప్రకారం కేంద్ర ప్రభుత్వ బడ్జెటు నుంచి మన రాష్ట్రానికి అందాల్సిన నిధులు తగ్గడం, కొత్త రాష్ట్ర సమస్యలు, అధికారుల కేటాయింపులో జరిగిన జాప్యం వంటి కారణాల వల్ల బడ్జెట్ అంచనాలకు తగిన విధంగా వ్యయం చేయలేకపోయాము.

సవరించిన అంచనాలు 2015-16 :

65. 2015-16 సంవత్సరపు సవరించిన అంచనాలను బట్టి రూ. 1,00,062 కోట్ల వ్యయం అవుతుందని అంచనా వేశాము. ఇది బడ్జెటు అంచనాలలో 86 శాతం. కేంద్రం నుండి రావాల్సిన ప్రణాళికా నిధులు తగ్గాయి. కోర్టు వ్యాజ్యాల కారణంగా భూముల అమ్మకం జరగలేదు. వాణిజ్య పన్నుల ద్వారా రావాల్సిన బకాయిలు కోర్టు కేసుల కారణంగా వసూలవలేదు. ఇవన్నీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేతిలో లేని అంశాలు.

2015-16 సంవత్సరపు సవరించిన అంచనాల ప్రకారం రూ. 60.54 కోట్ల రెవిన్యూ మిగులు ఉన్నది. రూ. 16,912 కోట్ల ద్రవ్యలోటు ఉంటుందని అంచనా వేశాము.

బడ్జెట్ అంచనాలు 2016-17 :

66. 2015-16 సవరించిన అంచనాల ప్రకారం తెలంగాణ రాష్ట్ర సొంత ఆదాయం రూ. 54,256.71 కోట్లు కాగా 2016-17లో రాష్ట్ర సొంతాదాయాన్ని రూ.72,412.23 కోట్లుగా అంచనా వేస్తున్నాము. కేంద్ర వితరణ కింద వచ్చే నిధులు, 2015-16 బడ్జెట్ అంచనాల ప్రకారం రూ. 25,223.49 కోట్లు కాగా 2016-17 బడ్జెట్‌లో రూ. 28,512.52 కోట్లను కేంద్రం ప్రతిపాదించింది. కేంద్రం నుంచి వచ్చే నిధుల్లో నామ మాత్రపు పెరుగుదల కనిపిస్తున్నది. 2016-17 ఆర్థిక సంవత్సరంలో రూ. 1,30,415.87 కోట్ల వ్యయాన్ని ప్రతిపాదిస్తున్నాము. దీనిలో ప్రణాళికేతర వ్యయం కింద రూ. 62,785.14 కోట్లు, ప్రణాళికా వ్యయం కింద రూ. 67,630.73 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాము. ప్రణాళికేతర వ్యయం కంటే ప్రణాళికా వ్యయం ఎక్కువగా ఉండడం అపూర్వం. ప్రణాళికేతర వ్యయంలో ఎక్కువగా రాజీపడకుండా దీనిని చేసి చూపాము. వనరులను బలోపేతం చేసి, వ్యయాన్ని సహేతంగా క్రమబద్ధీకరించడం ద్వారా ఇది సాధ్యమయ్యింది. గత సంవత్సరం జి.ఎస్.డి.పి.ని అంచనా వేసేందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వం 2011-12ను బేస్ ఇయర్‌గా స్వీకరించింది. కాబట్టి ఎఫ్.ఆర్.బి. ఎం. చట్ట ప్రకారం 2016-17 సంవత్సరంలో ఋణ పరిమితి కొంత పెరగవచ్చని అంచనా వేస్తున్నాము.

67. 2016-17 సంవత్సరపు బడ్జెట్‌లో రెవిన్యూ మిగులు రూ. 3,718.37 కోట్లు, ద్రవ్యలోటు రూ. 23,467.29 కోట్లు ఉండగలదని అంచనా వేస్తున్నాము. ఈ ద్రవ్యలోటు మన రాష్ట్రస్థూల ఉత్పత్తిలో 3.5 శాతంగా అంచనా వేయటం జరిగింది. సాగునీటిరంగానికి కేటాయించిన నిధులను నిర్మాణ వ్యయంగా పరిగణించడంవల్ల రెవెన్యూ మిగులు అధికంగా అంచనా వేయబడింది.

68. గత సంవత్సర బడ్జెటు కేటాయింపులను, ఈ సంవత్సర బడ్జెటు ప్రతిపాదనలను శాఖల వారిగా పోల్చి చూడవద్దని గౌరవ సభ్యులకు విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. వ్యయాన్ని సహేతుకంగా క్రమబద్ధీకరించేందుకు వివిధ శాఖల్లో ఒకే రకమైన లక్ష్యాలు గల పథకాలను శాఖల వారీగా కొంత అధ్యయనం చేసి హేతుబద్ధం చేయడానికి ప్రయత్నం చేశాము, కొన్ని శాఖల్లో వేతనాల వ్యయం మాత్రమే ఉన్న పథకాలను ప్రణాళికా వ్యయం నుంచి ప్రణాళికేతర వ్యయానికి మార్చాము. మిషన్ భగీరథ, రెండు బెడ్ రూమ్‌ల ఇండ్ల పథకాలకు ప్రణాళికా వ్యయం కింద కేటాయింపులను ప్రతిపాదించలేదు. ఈ రెండు పథకాలను బడ్జెటేతర వనరులతో నిర్వహించనున్నాము. వీటిలో కూడా రాష్ట్ర భాగస్వామ్యంగా పరిమిత కేటాయింపులను ప్రతిపాదించినాము. సమైక్య ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంతో పోలిస్తే తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ప్రణాళికేతర వ్యయం కన్నా, ప్రణాళిక వ్యయం ఎక్కువగా ఉండడం ఓ రికార్డు. దుబారాను బాగా తగ్గించుకుని ప్రజా సంక్షేమ కార్యక్రమాలకు ఎక్కువ ఖర్చు చేయాలన్నది మా లక్ష్యం. సమైక్య ఆంధ్రప్రదేశ్ బడ్జెట్‌కు, తెలంగాణ బడ్జెట్‌కు తేడా గమనిస్తే ప్రభుత్వ ప్రాధాన్యాలు మరింత సులభంగా అర్థమవుతాయి.

69. సమున్నత లక్ష్యంతో రాష్ట్రప్రభుత్వం రూపొందించి, అమలు చేస్తున్న పథకాలను ప్రజలు సహృదయంగా ఆహ్వానిస్తున్నారన్నదే మాకు సంతృప్తిని కలిగిస్తున్నది. సంక్షేమ పథకాలకు ప్రజల ఆమోదం లభించినప్పుడు కలిగే తృప్తికి మించినది ఏమీ ఉండదు. ప్రజలే ప్రభువులుగా భావించే మా ప్రభుత్వానికి ప్రజల మన్ననలతోపాటు జాతీయ అంతర్జాతీయ స్థాయిలోను ప్రశంసలు అదుతున్నాయి. ఇండియా టు డే జర్నల్ వారు "State of the States Conclave" అనే ప్రత్యేక సంచికను విడుదల చేశారు "ఇండియా టు డే" జర్నల్ వారు వివిధ రాష్ట్రాల పనితీరుపై అధ్యయనం చేసి తెలంగాణ రాష్ట్రాన్ని అన్ని వర్గాలను కలుపుకు పోయే రాష్ట్రం (Most Inclusive State) గా అభివర్ణించారు. మెర్సర్ అనే అంతర్జాతీయ సంస్థవారు "జీవన నాణ్యత" పై నిర్వహించిన అంతర్జాతీయ సర్వేలో భారతదేశంలో అత్యంత ఉత్తమ నగరంగా హైదరాబాదును నిర్ణయించారు. హైదరాబాద్ నగరం ఆసియా ఖండంలో అత్యుత్తమ (M.I.C.E.) మైస్ నగరంగా గుర్తించారు. అధ్యక్షా! ఈ అవార్డులకు రివార్డులకు మేము పొంగిపోము. వీటన్నిటి వల్ల,

మాపై మరింత బాధ్యత పెరిగింది. చేతనతో, దృఢ నిశ్చయంతో బంగారు తెలంగాణ సాధనకు కృషి చేయాల్సిన సంకల్ప బలాన్ని ఇవి పెంచుతున్నాయి.

70. ఆర్థిక శాస్త్ర పితామహుడు కౌటిల్యుడికి ఉన్న రాజనీతిజ్ఞత, భవిష్యత్తు అవసరాలపై నాటి అశోక చక్రవర్తికి ఉన్నంత దార్శనికత, ఇంటిని చక్కబెట్టుకొనే సగటు ఇల్లాలికి ఉండే ఇగురం ఈ మూడింటి మేలైన కలయిక ఈ బడ్జెట్ ప్రతిపాదనలు. ఇంత కాలం నిర్లక్ష్యానికి గురయిన, తెలంగాణ ఆర్థికాభివృద్ధిని వేగవంతం చేసేందుకు వినూత్న చర్యలు తీసుకుంటున్నాము. ఇంత తక్కువ సమయంలో ఇన్ని కొత్త పథకాలకు అంకురార్పణ చేసిన ఏకైక రాష్ట్రం తెలంగాణ ఒక్కటే. 2014 జూన్ 1 వరకు తెలంగాణ ఒక బంధించిన పులి. ఇప్పుడు ఇది సంకెళ్ళు తెంచుకుని సొంత రాష్ట్రంగా అవతరించింది. దేశంలో కెల్లా అతివేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న రాష్ట్రాల్లో మనం వున్నాం. అభివృద్ధికి వనరుల కంటే సుపరిపాలనే ఎక్కువ దోహద పడుతుందని ఎన్నో అధ్యయనాలు సూచిస్తున్నాయి. వనరులకు తోడు మనకున్న బలమైన నాయకత్వం, సుపరిపాలన, అంతులేని ప్రజాభిమానం, తెలంగాణ రాష్ట్రాన్ని స్థిరంగా ముందుకు తీసుకెళ్తాయి. ఇంతటితో నా బడ్జెటు ప్రసంగాన్ని ముగిస్తూ, బడ్జెటును సభ ఆమోదానికై సమర్పిస్తున్నాను.

//జై తెలంగాణ జైజై తెలంగాణ//

Speech of Sri Kadiyam Srihari, Honourable Deputy Chief Minister (Edn.) While Presenting the Budget for the Year 2016-17 to the Telangana State Legislature on March 14, 2016

Hon'ble Speaker Sir,

I rise to present the Telangana State Budget for 2016-17. I deem it a rare privilege and honor that the responsibility of presenting the Budget for the third consecutive year has befallen me. On this occasion, I profusely thank the Honourable Chief Minister, Sri Kalvakuntla Chandrasekhar Rao garu for entrusting me with this great responsibility.

2. Speaker Sir, Telangana State is the result of several decades of relentless struggle and its formation heralded a new beginning for the people. It is the sacred duty of the Government to prepare the Budget in accordance with the needs and aspirations of people. Though the Budget for 2016-17 is the third Budget of the State, it is the first Budget to be prepared after a comprehensive review of all items of expenditure and a realistic assessment of resources based on the facts and figures available now. As the Honb'le Members appreciate, the first Budget for ten months of 2014-15 was prepared based on an adhoc assessment of revenue accruals in the absence of any past trends and without any firm idea regarding transfers from the Union Government. The Budget for 2014-15 was in continuation of the Vote-on-Account Budget presented by the then Government of the undivided State. The first full-year Budget for 2015-16 was prepared without the benefit of having estimates for the full 12 months of the previous year as the State was formed in June, 2014. The reduction in State's share in tax devolution, reduction in plan transfers from the Centre, and additional commitments on account of higher matching contribution for Centrally assisted plan schemes resulted in budgetary constraints in 2015-16. Although relaxation of borrowing limits by 0.5 percent of GSDP as recommended by the Fourteenth Finance Commission has been assured by the Union Government, it has not materialized so far. Assistance for the development of backward areas provided for under the AP Reorganisation Act, 2014 at Rs. 450 crore is very much lower than expected. Added to these, the new State had to face numerous problems of legacy from the combined state in terms of total neglect of social, agriculture, irrigation and infrastructure sectors, huge bills left unpaid by the combined State, over 800 plan schemes, most of which have outlived their utility, huge power deficit, to mention a few important ones.

3. In an unprecedented manner, the Hon'ble Chief Minister has himself reviewed the working of each department, the relevance of each scheme in its minutest detail and the resource potential. I can say confidently that no such

detailed exercise has been undertaken by any Chief Minister in the recent past. As a result, the Budget for 2016-17 is totally transformational tailored to address the long pending aspirations of the people of Telangana and entirely bears the mark of Hon'ble Chief Minister.

State Economy :

4. Let me now apprise the Hon'ble Members of the current macroeconomic situation and changes since the formation of the new State of Telangana. It is a matter of pride that there has been a significant improvement in the growth of Gross State Domestic Product (GSDP) since the formation of the State, despite below normal rainfall in two consecutive years. The deficiency in south-west monsoon in the years 2014 and 2015 was 31 and 14 percent, respectively. The deficiency in rainfall from the north-east monsoon in 2014 and 2015 was much higher at 58 and 79 percent, respectively. GSDP is estimated to grow at an impressive rate of 11.7% in 2015-16 at current prices, despite a negative growth in the Agriculture and allied sector. This growth rate is more than the national average of 8.6%. With the expectation of a normal rainfall next year coupled with a number of developmental initiatives taken by the Government, there are good prospects of further improvement in the growth of the State economy.

5. The per capita income of the State at current prices improved by 12.7 percent in 2014-15 to Rs. 1,29,182 and is estimated to further improve by 10.7 percent to Rs. 1,43,023 in 2015-16, much higher than the national average of Rs. 93,231.

6. In the past, the growth of Telangana economy has been much lower than its potential because of deliberate neglect of its infrastructure and social sectors and diversion of its resources to other regions of the erstwhile combined State. With the formation of our own State, we have gained control over our water for irrigation, resources and employment - Neellu, Nidhulu and Niyamakalu. With this, the economy has been unshackled and poised for a big leap in its growth trajectory as is evident from the growth rates achieved since the formation of the State. Fortunately, the State has several drivers of growth in all the sectors of the economy, namely, agriculture and allied sectors, industry and manufacturing and services sectors.

7. As the Hon'ble Members may recall, in his first address to the people of Telangana after assuming the office, our Hon'ble Chief Minister envisioned Bangaru Telangana where everyone in the State will be prosperous, healthy and happy and where no one suffers any distress. The vision of Bangaru Telangana is not a more statement of intentions but a determined effort to transform the potential of Telangana into reality, to regain our past glory and unique rich cultural identity, which remained suppressed in the combined State. Within 21 months of the formation of the State, Telangana has undergone major transition towards achieving this goal: from shackled to a growth-oriented economy, poor governance to strong and people-centric governance, from mere launching projects to effectively implementing them in a time bound manner and from promises to delivery.

Resources and their Utilization:

8. As indicated earlier, we have now a complete understanding of the resource position of the State. That the State is endowed with rich land resources is evident from the resources mobilized by the Telangana State Industrial Infrastructure Corporation from the limited sale of lands. The average price realized was about Rs. 29 crore per acre. Some of the Government lands are in court litigation. The State has gained possession of 380 acres of prime land as a result of the recent judgment of the Hon'ble Supreme Court of India, We are taking necessary steps to get the pending court cases resolved at the earliest. The arrears of VAT are about Rs. 4,000 crores. A special drive is proposed to be launched to realise these arrears. Steps will also be initiated to get the court cases resolved. Thus, the Budget for 2016-17 is the result of all out efforts to augment resources without imposing any burden on people.

Unending Wait for Our Due Share in Resources in the Past :

9. All along, our Party stand has been that there will be no shortage of resources in Telangana. We thought that with available resources, a number of welfare and developmental programmes could be taken up. Our election manifesto has been prepared accordingly. With the formation of Telangana State, we have a great opportunity of utilizing our resources for the Welfare of our people. The reality is now before us. Plan expenditure had never been so high in Telangana. There is no instance of even Rs. 10,000 crore being spent in Telangana under the Plan in any year. People in Telangana waited all these years and had to literally beg for their due share in resources. In contrast, we could allocate an amount of Rs. 52,383 crore under the Plan in 2015-16. Even in 2016-17 we propose to spend a much higher amount for the development and welfare of people. This is our befitting answer to all those who expressed serious doubts about the benefits that would accrue to the people in Telangana State.

10. Before presenting the Budget Proposals for 2016-17, let me briefly recapitulate the several initiatives taken by the Government since assuming office in June, 2014 to reorient and reinvent Telangana towards achieving the ultimate goal of 'Bangaru Telangana'. The measures for the welfare of weaker sections of society include, Aasara pensions at substantially increased rates, provision of two-bed room houses to eligible families with no beneficiary contribution, Kalyan Lakshmi, Shadi Mubarak, increase in the quantity of rice from 3 to 6 kgs per head with no upper limit per family at Re.1 per kg, supply of sanna biyyam to student welfare hostels, among others. For alleviating hardship to farmers, the Government introduced crop loan waiver scheme, launched Mission Kakatiya to restore and rejuvenate nearly 46,000 tanks in the State and taking up new irrigation schemes. A massive programme christened as 'Mission Bhagiratha' has been taken up on war footing to provide piped drinking water to all the households in the State. Despite inheriting huge power deficit, it goes to the credit of the State Government that uninterrupted power is being supplied to the industry and the domestic consumers. A slew of initiatives have been taken like launching of the most investor-friendly and first of its kind industrial policy, TS-iPASS to promote industrialization and T-HUB - a unique public-private partnership to nurture and promote start ups. Safety, security and maintenance of supremacy of law are essential to promote growth and ensure justice to the downtrodden. Government's efforts have not lagged behind in these areas too.

11. I will now present the main highlights and allocations proposed for 2016-17.

Irrigation :

12. During the struggle for statehood for Telangana, we time and again expressed anguish over lack of utilization of our share of river waters. Our share in the Krishna and the Godavari waters is 1250 TMC. There is an additional share of 150 TMC in the surplus waters. As the Hon'ble Members are aware, utilization of river waters in the Godavari and the Krishna basins has been much below our due share because of deliberate attempts in the combined State. Under the pretext of inter-state disputes, construction of projects was not taken up. People felt that unless separate statehood is achieved, parched fields in Telangana would not get water froms the Godavari and the Krishna. After the formation of Telangana, our Hon'ble Chief Minister took up the task of redesigning the projects. Plans have been drawn up to provide irrigation to about one crore acres.

13. With the construction of over 400 barrages across the rivers Godavari and Krishna and its tributaries by the Governments of Maharashtra and Karnataka, not even a single drop of water has flown into Jurala and SRSP irrigation projects in the current year. Tapping the water from the Godavari and the Krishna in future is also problematic. The only option left now is to utilize the waters from Pranahita and Indravati rivers. Tapping the water from these rivers is the

ultimate goal for redesigning the projects. A comprehensive survey has been conducted by the Government of India Organisation, Water and Power Consultancy Services (WAPCOS). LIDAR (remote sensing technology that measures distance by illuminating a target with a laser and analyzing the reflected light) surveys have also been conducted. Based on these surveys and consultations with Engineers and Technical Experts, projects are proposed to be taken up with proper planning.

14. The Government of Maharashtra is extending support with regard to the projects proposed to be constructed on the rivers, Godavari, Pranahita and Penganga. Hon'ble Chief Minister has reached an understanding with the Chief Minister of Maharashtra on 8th March. This relates to the formation of one common Inter State Board to resolve issues related to joint irrigation projects of both the States, speedily and amicably. As a result of this understanding, way has been eased for taking up projects at Medigadda on the river Godavari, Tummadihatti on the Pranahita, Rajapet, Chanakha-Korta and Pimprad on Penganga. Palamuru Lift Irrigation Scheme will cover southern Telangana while Kaleswram project will cover northern Telangana. Adilabad district will receive irrigation from the Pranahita project and the Sri Sitarama Project and Bhakta Ramadasu projects will provide irrigation facilities to Khammam district. Along with these new projects, efforts are being taken to complete the ongoing major and medium projects expeditiously. Alongwith major and medium irrigation projects, steps have already been taken to rejuvenate and restore tanks. About 9,000 tanks are being taken up every year for restoration. This year, restoration was done on a mission mode with active participation of people. The second phase of restoration will commence very shortly. For the construction of projects and Mission Kakatiya, the amount proposed in 2016-17 is Rs. 25,000 crores. Such a huge allocation of resources to the irrigation sector is unprecedented. This more than demonstrates the commitment of our Government to provide irrigation water to farmers.

15. Out of the proposed outlay of Rs. 25,000 crores, allocations proposed are Rs. 7,861 crores for Palamuru-Rangareddy lift irrigation scheme, Rs. 6,286 crore for Kaleshwaram project and Rs. 1,152 crores for Sitharama and Bhakta Ramadasu lift irrigation projects.

Mission Bhagiratha-Brainchild of KCR :

16. As the saying goes, prevention is better than cure. Most of the preventable diseases are water borne. This Government is of the firm belief that provision of safe and adequate drinking water is the primary responsibility of the State and such provision will go a long way in improving the health and thereby economic slandards of vulnerable sections of society. When the Hon'ble CM represented Siddipet Assembly Constituency, he ensured that every village was provided with a tap connection. The extension of this concept as 'Mission Bhagiratha' to the entire State is intended to ensure that no female member of a household will have to walk miles and carry a pot of water on her head. 'Mission Bhagiratha' is conceived to provide 100 litres per capita per day (LPCD) treated and piped water to every household in rural areas, 135 LPCD in municipalities and 150 LPCD in municipal corporations. The innovative and ambitious 'Mission Bhagiratha' has received accolades from HUDCO, Niti Aayog and CMs of other States like Uttar Pradesh, West Bengal, Bihar and Madhya Pradesh.

17. The project has been divided into 26 segments and will be drawing about 42.27 TMC of water from perennial rivers like the Krishna, the Godavari and major reservoirs. The ambitious project is expected to be completed in the next three years at an estimated cost of Rs. 40,000 crore. So far, administrative sanction has already been accorded for works amounting to Rs.36,976.54 crore. Nearly 6,100 villages are likely to receive water from the Mission by December, 2016. Efforts are on to cover nearly 95 percent of the villages by December, 2017. In this context, I will be failing in my duty if I do not express my gratitude to the Hon'ble Chief

Minister for his commitment to the Mission and compliment my Cabinet colleague KTR and the officials of the PR Department for their dedication and tireless efforts towards the completion of the project.

18. Innovative extra-budgetary financing options have been drawn up to fund the entire cost of 'Mission Bhagiratha' with committed financial assistance from HUDCO, NABARD, Bank of India and other financial institutions. The commitment of the State Government to complete the project in the next three years is total and irrevocable as announced by the Hon'ble Chief Minister.

Energy-Darkness to Light :

19. Power shortage was the major problem at the time of the formation of the State. Power cuts to households, agriculture and cuts in the working hours of factories were common because of the acute shortage of power. The Government of Andhra Pradesh denied our share of power in violation of the AP Reorganisation Act. It took determined efforts of the Government to address this problem and ensure uninterrupted power to the industry and agriculture within nine months of the formation of the State. There will never be any power cuts in future. Within the next three years, it is the determined effort of the Government to achieve a power generating capacity of 23,912 MW. The new power projects taken up in the State include Lower Jurala, Pulichintala, Bhadradri Thermal Power Station, Kothagudem Thermal Power Station and Yadadari Thermal Power Station with a combined generating capacity of 6,160 MW. A Memorandum of Understanding has been signed with Bharat Heavy Electricals Ltd for the establishments of 6,000 MW capacity thermal power plants at various locations in Telangana on EPC basis. Since the formation of the State, 680 MW of power generation has been commissioned.

20. Apart from augmenting the generating capacity through conventional sources, plans have been drawn up for generating power through non-conventional sources. The Telangana Solar Power Policy 2015 has recently been announced with the main objective of harnessing the vast solar power potential in the State. Under the policy, solar parks are proposed to be developed with proper infrastructure facilities for developers. The Solar Policy Cell to be set up will undertake single window clearance for all solar power projects. The Solar Policy provides for 100% refund of VAT on all inputs for a period of five years and 100% refund of stamp duty for land purchased for setting up of solar plants. It has been targeted to add 5000 MW of solar power generation by 2017-18.

21. As a result of the steps taken by the Government including purchase of power to tide over the immediate crisis, power cuts are a thing of the past. A total financial closure amounting to Rs. 91,500 crore has been achieved so far by TSGENCO, Singareni Collieries, NTPC and the solar power units. The Government has made an unwavered commitment to provide nine hours of power supply to agriculture from the next kharif season itself.

Agriculture and Allied Sectors :

22. Majority of the population in the State depends on agriculture. That is why this sector has been accorded a very high priority. Farm loan waiver amounting to Rs. 17,000 crores is being implemented. Out of the four installments, two installments of waiver amount have been deposited into the bank accounts. Third installment will be released in 2016-17. By 2017-18, 100 percent of loan waiver will be achieved. As indicated earlier, an unprecedented amount of Rs. 25,000 crore has been proposed for the irrigation sector in 2016-17 with the ultimate objective of providing irrigation water to every acre of cultivated land in the State and making agriculture in the State totally drought-proof. Value addition provides the key to enhancing agricultural incomes. In this direction, a number of innovative policies, such as, developing the State as a seed bowl of the country, establishing crop colonies for paddy, maize, pulses and oil seeds, encouraging greenhouse cultivation, developing post-harvest and marketing facilities have been taken up. Subsidies are being given

to farmers. Government proposes to cover 600 SC and ST farmers under poly house cultivation in 2016-17 with 100% subsidy. Plans have already been formulated to provide Soil Health Cards to farmers in the next year to facilitate judicious use of chemical fertilizers and to improve soil productivity.

23. Recognising the importance of micro irrigation, subsidy has been extended to 5 hectares to all categories of farmers in relaxation of the earlier limit of Rs. 1 lakh per family and coverage of 1 hectare. Horticulture is one of the focus areas from the point of view of value addition in the agriculture sector. Though the State is bestowed with good soil types suitable for horticulture crops, more than 70% of the vegetables needed in the State are being imported. The Government has decided to establish Telangana State Horticulture Development Corporation to promote cultivation of horticulture crops, procurement, storage, processing and marketing of horticulture produce. The Corporation will also facilitate implementation of water saving technologies like micro irrigation. The Government is also committed to develop spices in the State by establishing a Food Processing Unit.

24. To address the credit needs of farmers, Government is taking proactive steps to ensure increase in the annual agricultural credit disbursals by banks and NABARD. The Pradhan Mantri Fasal Bhima Yojana introduced by the Union Government will help the farmers in the State. With a low premium of 2% to be paid by farmers for kharif crops and 1.5% for rabi crops and the balance premium being paid by the Government, the farmers will get full claim insured against crop loss on account of natural calamities.

25. With assistance from NABARD, the Marketing Department has taken-up construction of godowns with storage capacity of 17,075 lakh metric tonnes at 330 locations in the State at an estimated cost of Rs. 1,024.50 crore.

26. With the restoration of tanks, potential for the development of fisheries will considerably expand. Suitable policies to tap this potential will be drawn up. With the assistance from NCDC, Government proposes to encourage the rearing of goat and sheep in the State.

27. The amount proposed in the Budget for 2016-17 for the Agriculture and Co-operation and Marketing Departments is Rs. 6,759 crores.

Medical and Health Sector :

28. Our Government is of the firm conviction that development is not mere growth in the GSDP of the State. Renowned Economist and Nobel Laurite Amartya Sen once remarked that though India stands at second place in terms of growth rate, its position in Human Development Index (HDI) is 138. Provision of better education and health facilities is the only means to bridge the gap in the growth rate and the HDI. The Government is spending huge amounts of money on welfare. Improving the health of people is one of the many planks of any welfare policy. The public health care system which has a large interface with the public round the clock has suffered neglect in the combined State and is presently in a pathetic state. Stabilisation, standardization and consolidation of medical and health services in the State are the main focus areas in 2016-17. At present even poor patients hesitate taking treatment in Government hospitals. We want to change this so that the poor on their own prefer Government to private hospitals.

29. The Government comprehensively reviewed the health system in the State from the Primary Health Centre to NIMS. The measures proposed to improve the health system in the State on par with private health care include provision of best diagnostic facilities in teaching and district hospitals, improving the availability of medicines as well as surgical facilities in all hospitals. Provision of beds, bed sheets and improvement in sanitation will also be ensured. The Hon'ble Chief Minister resolved to totally revamp the health system in the State, which suffered total neglect in the combined State. About 40 Dialysis and 40 Diagnostie centres are also proposed. It is proposed to fill up vacant posts including those of doctors and to provide

suitable incentives for doctors working in rural areas. In addition, it is proposed to transfer Community Health Centres to Telangana Vaidya Vidhana Parishad.

30. All these measures are proposed to be implemented in a time bound manner. Once these improvements are in place, the facilities at Government hospitals will match those available at most private hospitals. As part of the rejuvenation and modernization of Government health care system, a substantial increase in the provision for the health sector has been proposed in 2016-17. A provision of Rs.600 crores for the replacement/purchase of equipment, Rs. 316 crores for diagnostic equipment, replacement of old beds and carrying out repairs to civil works has been proposed. A substantial increase in the provision for the purchase of drugs, surgical and disposals has been proposed from Rs. 117 crores in 2015-16 to Rs. 225 crores in 2016-17. In addition to the increase in the provisions, an amount of Rs. 56 crores is proposed to be provided to the three Heads of Departments in the Medical and Health Department to meet emergent needs as and when they arise without losing time in seeking funds from the Government. Suitable powers are proposed to be delegated to Superintendents of hospitals.

31. The number of Government hospitals in Hyderabad city has remained more or less the same despite a multifold increase in its population. To meet the growing needs of health care, in addition to the present Osmania, Gandhi and King Koti hospitals, four new multi-specialty hospitals are proposed to be taken up with the assistance of Rabo Bank of the Netherlands on annuity basis. It is proposed to upgrade the MGM hospital in Warangal into a super-specialty hospital. A similar arrangement is proposed to be entered into with this agency for the construction of modern hospitals at Khammam and Karimnagar. A team led by the Health Minister visited Sri Lanka where modern hospitals have been constructed with the financial assistance of Rabo Bank. The team has also recently visited Tamil Nadu to study the health system in the State with a view to considering replicating some of their best practices in our State.

32. The amount proposed in the 2016-17 Budget for the health sector is Rs. 5967 crores, which is significantly higher as compared with the provision of Rs. 4932 crores made in 2015-16.

Education - A Secure Path to the Future:

33. The Government firmly believes education is an important sector like health and that no State can achieve social transformation without making its citizens educated and healthy. Education empowers the poor. Children of the rich anyway go to good schools. The Government is taking the responsibility of providing education to all and books, clothes and food to the students belonging to SC, ST, minority and other backward classes. Though considerable amount of money is being spent every year, there is no visible improvement in the quality of education. The focus of the Government is to consolidate the existing facilities and strengthen them to meet the needs of quality education and to make students employable. As part of consolidation and stabilization, it is proposed to entrust the responsiility of all institutions with the exception of those in the areas of medical, agricultural and pharma to the Education Department. The Government is determined to revamp the entire education system in the State. SC, ST and BC hostels are proposed to be converted into residential schools in a phased manner. It is also proposed to entrust the maintenance of sanitation facilities in schools to respective gram panchayats.

34. The total amount proposed under plan is Rs. 1694 crores and that under non-plan is Rs. 9044 crores. I request the Hon'ble Members not to look at these provisions in isolation. In addition to the secondary, higher and technical education, Government is spending on medical education, agricultural and veterinary education, education for minorities, SC/ST Residential Schools, Welfare hostels, the provisions of which

are not part of the demands for grants of the Education Department.

Welfare Programme :

35. Within a short period, we succeeded in creating confidence in the people that this is a Government which accords highest priority to the welfare of people, and that it is always ready to extend a helping hand to the poor, helpless, orphans and other down trodden sections of the society.

Two-Bed Room Housing:

36. Moved by the plight of people living in shabby houses and to provide dignity to the poor, the Government took a very path breaking decision of providing Two-Bedroom houses consisting of two bed rooms, a hall, a kitchen and two toilets to all eligible poor families in a phased manner without any beneficiary contribution. This is unprecedented and I am proud to state that such a programme is being taken up only in our State. In accordance with this policy decision, the Government has already accorded administrative sanction last year for the construction of 60,000 two-bedroom houses in the State, of which 36,000 houses are in the rural areas and 24,000 houses in the urban areas. This was done notwithstanding the delay in the finalization of guidelines by the Government of India. 377 two bed flats have already been constructed at IDH colony in Secunderabad in record time and inaugurated by the Hon'ble Chief Minister. Encouraged by the overwhelming support and demand for the scheme, the Government took an unprecedented decision to construct one lakh houses in the areas covered under GHMC and another one lakh houses in other parts of the State during 2016-17. The entire cost of two lakh two-bed room houses proposed in 2016-17 will be met through extra-budgetary resources from HUDCO and other financial institutions. Selection of beneficiaries will be done in a very transparent manner without any political or bureaucratic interference.

Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes and Backward Classes :

37. Telangana is one of the two States with a pre-devolution revenue surplus as assessed by the Fourteenth Finance Commission. Our Budget size in 2015-16 year is Rs. 1,15,000 crores. In 2016-17, a higher budget size is proposed. It is the earnest effort of the Government to ensure that the benefits reach the poor. Our Government considers expenditure on welfare as an investment for human development. Development which is not inclusive is not sustainable. Therefore, the Government is focusing more and more on welfare schemes and has emerged as one of the leading welfare States in the entire country. In the Budget for 2016-17, an amount of Rs. 13,412 crores is proposed for the welfare programmes. In addition, in tune with the changing economic conditions, we have increased the eligibility criteria for being considered as BPL. In rural areas, the income limit has been raised from Rs. 60,000 to Rs. 1,50,000 per annum and in the urban areas the increase in the income limit is from Rs. 75,000 to Rs. 2,00,000 per annum. As a result, Aanganwadi workers, Home guards, private employees, etc., are also eligible to avail the welfare schemes of the Government.

SC Welfare :

38. Our Government is committed to uplifting the scheduled castes from years of social and economic neglect. The important schemes being implemented for the welfare of scheduled castes include, economic support schemes, land purchase scheme, skill development of scheduled caste youth, Kalyan Lakshmi, financial assistance for studies abroad and provision of free power to SC households (upto 50 units). In addition, under the two-bed room housing programme, a substantial number of beneficiaries will be from the SC community. The amount proposed for the welfare of scheduled castes is Rs. 7122 crores in the Annual Plan 2016-17.

ST Welfare :

39. Effective implementation of the programmes for the upliftment of tribals will be the main focus. After the receipt of the report of the Commission of Inquiry, Government will examine the recommendations with regard to the measures needed to improve the social economic conditions of tribals and the feasibility of including 'Valmiki Boya' and 'Khaithi Lambada' communities in the ST category. The total amount proposed for tribal welfare is Rs. 3752 crores in 2016-17.

BC Welfare :

40. The majority of population in the State consists of backward classes. Suitable provisions are being made towards financial support to the corporations catering to the needs of different sections of the backward classes. Apart from the reimbursement of tuition fees, free coaching is being provided at 10 BC Study circles in the State. Land has been allocated for the construction of buildings for Study Circles at Adilabad, Karimnagar, Nizamabad, Medak and Khammam. The total amount proposed for the welfare of the backward classes is Rs. 2538 crores in 2016-17.

Welfare of Minorities :

41. Welfare of minorities is very dear to our Government and the number of measures initiated for their welfare since the formation of the State bears ample testimony to our commitment. I am happy to inform the House that the amount of Rs. 100 crores provided for 'Shadi Mubarak' in the current year has been fully utilized and the Government has allocated an additional amount of Rs. 50 crore for the scheme. The Government has initiated a new scheme of Overseas Scholarships for the students of minority students and an amount of Rs. 25 crore has been relased. A Minority Study Circle has been started in September, 2015 for imparting coaching to civil services and state services. After the submission of the Sudhir Committee Report, Government will examine the measures required to improve the socio-economic conditions of minorities on a permanent basis.

42. As education holds the key for upliftment of any society, an important decision sanctioning 70 new English Medium Residential Schools for minorities has been taken by the Government recently. These schools will become operational in 2016-17. The amount proposed in the Budget for the new residential schools is Rs. 350 crores in 2016-17. The total provision for the welfare of minorities is Rs. 1204 crores in 2016-17.

Aasara Pensions :

43. The Aasara pension scheme introduced by the Government has more than secured life with dignity to the old and infirm, disabled people, widows, weavers, toddy tappers, beedi workers and people with HIV-AIDS. At present, 35.74 lakh people are covered under Aasara pensions. The amount proposed for the scheme in 2016-17 is Rs. 4693 crores.

Kalyana Lakshmi :

44. Everyone knows how much burden the marriage of a girl imposes on a poor family. It is the intention of the Government to share a part of the burden. It is gratifying to note that the Kalyana Lakshmi scheme has more than met the objective of addressing the problem associated with the marriage of girls. So far, under this scheme the amount of Rs. 51,000 paid at the time of marriage is applicable to girls belonging to SC, ST and Muslim communalities. I am very happy to inform the House that from 2016-17, the scheme will be extended to brides belonging to BPL families. The total amount proposed under Kalyana Lakshmi in 2016-17 is Rs. 738 crores.

Women and Child Welfare :

45. As the Hon'ble Members will recall, a number of initiatives were announced in the Budgets for 2014-15 and 2015-16, which included increase in the number of eggs and quantity of milk supplied to children and pregnant and lactating mothers. A substantial increase was also effected in the remunertion to Anganwadi workers. It is proposed to improve the service delivery considerably. An amount of Rs. 1553 crores is proposed in the Budget for 2016-17.

Welfare of Brahmins:

46. Telangana Government is committed to the welfare of all sections of society irrespective of caste, creed or religion. Towards this end, the Government feels that, like others in the society, even among Brahmins, sizable number of them face problems due to poverty. In view of this Honorable Chief Minister has decided to allocate a budget of Rs. 100 crores, a Fund to be known as "Brahmin Samkshema Nidhi". Shortly, Government will work out modalities for the welfare of Brahmins and decide on the action plan.

Roads and Buildings:

47. As the Hon'ble Members are aware, the Government has decided to undertake laying of double lane roads from Mandal headquarters to district headquarters and laying of four lane roads connecting each district headquarters to the State capital. The R&B Department has taken up the construction of new roads with a length of 2,570 kms in a phased manner. About 4,000 kms of roads are being repaired. During the six decades of existence of combined State, only 2,600 kms of national highway roads were constructed in Telangana. The Hon'ble Chief Minister has taken this neglect to the notice of Hon'ble Prime Minister and the union Transport Minister. Due to the efforts of the Hon'ble Chief Minister, 1,650 kms of State Highways could be sanctioned. Important new buildings proposed to be taken during 2016-17 include new secretariat Complex, new building for the Legislative Assembly, a new international convention centre, offices for MLAs, CM's camp office, residential buildings for officers, additional buildings at Raj Bhavan and Telangana Kalabharati. The provision proposed for roads and bridges is Rs. 3333 crores and that for buildings is Rs. 457 crores in 2016-17.

Police, Public Safety and Security :

48. Security and safety apart from providing a sense of security to the citizens has a multiplier effect in terms of attracting industry and services sectors and tourist arrivals. Accordingly, the Government has assigned top priority for the modernization of the police system and has been providing adequate funds for the same in an unprecedented manner. In the first two years of the formation of the State, over 4,000 modern vehicles have been procured and 3,896 posts have been sanctioned for four new Indian Reserve battalions. Other initiatives include installation of city wide CCTV system at all vital installations and public places. An amount of Rs.225 crores has been proposed in 2016-17 for city wide CCTV Surveillance system. Reception centres are being modernized with all amenities to the people visiting the police stations. For the first time by any State, the health hazards of traffic police personnel has been recognized and the Government issued orders providing for an incentive of 30 percent of the basic salary for personnel engaged in traffic regulation duty. Similarly, an incentive of 25 percent of the basic salary has been sanctioned to personnel working in the CID and the intelligence wings. The duty allowance of the Home guards has been enhanced from Rs. 9,000 to Rs. 12,000 per month, which is the highest in the country.

49. A Modern Integrated Command and Control Centre and City Police Headquarters with twin towers has been planned on a seven acre plot of land in Banjara Hills. Hon'ble Chief Minister laid the foundation stone for the iconic 24 storied command centre on November 22, 2015. An amount of Rs. 140 crore has been proposed for the construction of this centre in 2016-17. For the construction of quarters for police personnel, the amount proposed is Rs. 70 coress in 2016-17.

50. To address unanticipated events requiring immediate measures, it is proposed to place an amount of Rs. One crore with each District Superintendent of Police and each Commissioner of Police, in addition to the amount of Rs. 10 crores, proposed to be placed at the disposal of the Director General of Police.

51. Apart from strengthening the police services, it is also proposed to strengthen the Fire Services Department in 2016-17. At present 22 Assembly Constituencies do not have fire

stations. Considering the growing needs for fire safety, it is proposed to establish 63 new fire stations in 2016-17 for which the provision proposed is Rs. 64 crores. It is also proposed to equip the department with three modern vehicles equipped to fight fire in high rise buildings. The total budget proposed for the Fire Services Department is Rs. 223 crores in 2016-17.

Panchayati Raj and Rural Development:

52. As a logical conclusion of 'Mana Ooru-Mana Pranalika', Gram Jyoti Programme has been launched in August, 2015 to empower gram panchayats to deliver better services to people. Central to the concept of Gram Jyoti is the preparation of a 'Village Development Plan'. The major programmes under the Panchayati Raj Engineering Department are conversion of WBM roads to BT standards, renewal of existing BT roads and maintenance of rural roads. The Government has raised the honorarium to Sarpanches, MPTCs, MPPs, ZPTC members and ZP Chairpersons and the enhanced honorarium is being paid by the Government. The total provision proposed for the PR&RD department in 2016-17 is Rs. 10,731 crores, which is inclusive of the provision for MGNREGS.

Urban Development :

53. Telangana has been witnesssing a significant growth in urban population. Nearly 40 of the population in the State is urban and it is projected to grow further. Amenities in urban areas have not kept pace with the growth in population as a result of which many urban areas lack basic minimum facilities. Unless the urban infrastructure is strengthened many urban areas will become unlivable to a vast majority of urban poor. Realising this imperative, it is proposed to provide Rs. 100 crore per annum each to Khammam, Ramagundam, Karimnagar and Nizamabad municipal corporations. The amount proposed for the Municipal Corporation of Warangal is Rs. 300 crore in 2016-17. In addition, an amount of Rs. 500 crore is proposed in 2016-17 towards assistance to other municipalities in the State.

54. Drinking water supply in urban areas will improve considerably with the completion of Mission Bhagirata. It is proposed to provide drinking water to about 190 villages along the outer ring road through the Hyderabad Metro Water Works. Proposals are afoot to constract dedicated drinking water reservoirs. Traffic congestion in Hyderabad will ease with the completion of metro rail and the proposed Strategic Road Development Plan.

55. The amounts proposed towards annuity payments by the Hyderabad Metro is Rs. 200 crore and the amount proposed for Hyderabad Metro Water is Rs. 1,000 crore. An amount of Rs. 650 crore is proposed towards assistance to the Hyderabad Metropolitan Development Authority. The total amount proposed for the Municipal Administration and Urban Development Department is Rs. 4815 crores for the year 2016-17.

Industrial Development:

56. As apprised to the Hon'ble Member in my last Budget Speech, Telangana State had unveiled the most investor-friendly industrial policy- TS-iPASS with statutory backing conferring right to single window clearances in a time-bound manner. The new industrial policy has started yielding results. MNCs as will as Indian companies, such as, Amazon. Micromax, Foxconn, ITC are setting up units in the State. Since the launching of the new industrial policy, all clearance certificates have been issued to 1,609 units involving an investment of Rs. 33,101 crores and an employment potential of 1,20,169. Out of these, over 100 approvals relate to large and medium industrial units involving an investment of Rs. 8491.66 crore and employment potential of 34,479. Out of these, 32 units have already commenced their production and eight units are under trial production. Work on New Pharma City and the Textile Hub at Warangal are on track. I am happy to inform the House that final approval has been received from the Government of India for setting up of a Mega Food Park in Khammam district. Proposals have been drawn up to set up three Aerospace parks. Work on Phase-I of NIMZ at

Medak is expected to commence in 2016-17. With uninterrupted power supply, the industrial sector in the State is poised for an impressive growth. An amount of Rs. 967 crores has been proposed under the Plan for the promotion of industries in 2016-17.

Information Technology and Communications:

57. Telangana, more particularly, Hyderabad is a major centre for information technology in the country. The number of IT units registered in Telangana is 1,300 and the value of IT exports from the State is Rs. 68,258 crore. Telangana is home to major MNCs like Microsoft, Google, IBM, Oracle, etc., besides Indian IT majors like Infosys, Wipro, TCS and Tech Mahindra to mention a few Google is committed to building its largest campus outside the USA in Hyderabad at an investment of Rs. 1,000 crore. Similarly Amazon is setting up its biggest campus outside the US in our State. The investor-friendly policies of the Government yielded these results. We will be further building on these strengths.

58. The-T-Hub launched in November, 2015 is a unique and innovative public-private partnership between the Government of Telangana and three of India's premier academic institutions, namely, Indian Institute of Information Technology, Indian School of Business and National Academy of Legal Studies and Research. T-Hub is designed for technology related start-ups and its mission is to catalyze the creation of one of the brightest and most vibrant entrepreneur community in the world in order to encourage and fuel more start-up success stories in India. The second phase of T-Hub is proposed to be launched soon.

59. Another major initiative in the IT sector is the Digital Telangana Programme launched on July 1, 2015 with the objective of ensuring availability of digital facilities to every person in the State and to make each person digitally empowered. The amount proposed for the IT Department in the plan Budget of 2016-17 is Rs. 254 crores.

Culture, Tourism and Sports :

60. The rich cultural heritage of Telangana remained neglected and soon after the formation of our State, several initiatives were taken to regain the past glory. Keeping with the Ganga Jamuna Tehjeeb, Government of Telangana is celebrating Ramzan and Christmas as State festivals. Apart from this, to develop prominent pilgrim centres of Yadagirigutta and Vemulavada, the Government had set up the Yadagirigutta Development Authority. The Government has recently set up Vemulavada Development Authority. After the formation of the State, there is much greater awareness about rich cultural heritage and places of tourist attraction and historic importance. Facilities will be developed at these places in a phased manner. As the balances in the Common Good Fund are not adequate to fund restoration of historic temples, an amount of Rs. 50 crore has been proposed as a one-time grant in the Budget for 2016-17.

61. To encourage sports persons, the Government has increased the amount of cash awards substantially in January this year. Sports persons winning gold medals in Olympics, Asian Games, Commonwealth Games and National Games will now be given cash awards amounting to Rs. 2 crore, Rs. 30 lakh, Rs. 25 lakh and Rs. 5 lakh, respectively. In addition, transparent guidelines have been framed for recognizing genuine Telangana State Sports Associations, extending support to Sports Associations and conducting tournaments in the State.

62. The total amount provided to the YA,T&C Department is Rs. 232 crores in 2016-17.

Special Development Fund:

63. As the members are aware, preparation of the annual Budget is a very detailed exercise and takes into account the expenditure needs under various activities of the Government. Despite all the care taken to make provisions for all essential requirements, contingencies will arise in the course of the year which cannot be anticipated in advance and which need to be

immediately addressed to. As the funds available in a year are already allocated, it becomes difficult and often time consuming exercise to find resources for such emergent needs and to address them urgently. Keeping these imperatives in view, Hon'ble Chief Minister felt that an untied amount should be available to meet any emergent situation. Therefore, an amount of Rs. 4675 crores has been proposed under the Special Development Fund.

Accounts 2014-15 :

64. The accounts for the ten months of 2014-15 as certified by the Accountant General show a revenue surplus of Rs. 368.66 crore and a fiscal deficit of Rs. 9410.48 crores, which is 1.8% of GSDP and within the FRBM limit. The total expenditure of the State amounted to Rs. 62,306 crores on account of less than budgeted receipts from the Government of India and the teething problems associated with a new State, more particularly delay in the allocation of officers, resulting in shortfall in expenditure as compare with the B.E.

Revised Estimates 2015-16:

65. The Revised Estimates for 2015-16 indicate an expenditure of Rs. 1,00,062 crore, which is nearly 86 percent of the Budget Estimates. The shortfall in expenditure is mainly on account of lower plan transfers from the Centre and lower than expected proceeds from the sale of land because of litigations in courts. There was also shortfall in realizing of arrears of commercial taxes because of pending court cases. These were beyond the control of the State Government. As per the Revised Estimates for 2015-16, the revenue surplus is likely to be Rs. 60.54 crore and the fiscal deficit is likely to be Rs. 912 crores which is the same as budgeted.

Budget Estimates 2016-17 :

66. State's own Revenue Receipts are proposed at Rs. 72,412.23 crores in 2016-17 as compared with Rs. 54,256.71 crores in RE 2015-16. Transfers from the Centre proposed in the BE 2016-17 are Rs. 28,512.52 crores as compared with Rs. 25,223.49 crores in 2015-16 BE. An amount of Rs. 1,30,415.87 crores is proposed as total expenditure for the year 2016-17, of which Non-Plan Expenditure is Rs. 62,785.14 crores and Plan Expenditure is Rs. 67,630.73 crores. This is unprecedented as the proposed expenditure under Plan is higher than that under Non-Plan. This has been done without compromising on non-plan commitments by a combination of rationalization of expenditure and resource augmentation. With the adoption of 2011-12 as the base year for the estimation of GSDP as was done by the Centre last year, the borrowings under the FRBM legislation are likely to be a little higher in 2016-17.

67. The Budget Estimates for 2016-17 indicate a Revenue Surplus of Rs. 3,718.37 crores and a Fiscal Deficit of Rs. 23,467.29 crores, which is 3.5 percent of estimated GSDP. The higher revenue surplus is entirely on account of the proposed allocation of Rs. 25,000 crore to the irrigation sector, which is mostly capital.

68. I request to the Hon'ble Members that the provisions proposed next year and provisions of this year are not strictly comparable department-wise for two reasons. As part of the rationalization of expenditure, a number of plan schemes with similar activities have been clubbed together in a number of departments and a few schemes with only a salary expenditure have been shifted to non-plan from plan. Secondly, 'Mission Bhagiratha' and Two-Bed Room Housing are proposed to be funded entire from extra budgetary resources. Therefore, no provisions have been made under the Plan for these schemes, except the provisions required for counterpart funding. As compared with the plan expenditure of the combined State, the proposed plan expenditure in Telangana for the year 2016-17 is higher. This is a record. Cutting down wasteful/expenditure, revenue augmentation and enhancing allocations for welfare are our goals.

69. Chairman Sir, it is immense sense of satisfaction that the policies formulated and being implemented on a mission mode by the Government have been well received by the people. Nothing satisfies a committed

Government like ours more than an endorsement of its policies by the people to whom they are meant. In addition to such an edorsement, our Government received several ratings and accolades both from within the country and outside. The State has been rated as the most inclusive State by the India Today State of the States Conclave. Hyderabad has been ranked the best city in India by Mercer based on quality of living. It has also been rated as the best city for MICE in Asia. Chairman Sir, we are not resting on these laurels. These have made us more determined and conscious of our duty towards achieving 'Bangaru Telangana'.

70. This Budget is a combination of statesmanship of Kautilya, the vision of Emperor Ashoka and the common sense of an ordinary housewife in running her household. Telangana has embarked on path breaking and innovative steps to give the much needed boost to the economy, which remained neglected so far. Perhaps, there is no other State in the country which has embarked on such a wide ranging initiatives within the shortest possible time. Telangana remained a caged Tiger till 2nd June, 2014.Now that the State is free of all shackles, it is poised to emerge as one of the fastest growing and welfare States in the country. Several studies have indicated that good governance matters more than resources for a country's development. Telangana has good governance, strong leadership, unstinted support of people and resources to forge ahead. With these words, I commend the Budget for the approval of the House.

//JAI TELANGANA JAI JAI TELANGANA//

శ్రీ కడియం శ్రీహరి: థ్యాంక్యూ సార్. అధ్యక్షా, తెలంగాణ రాష్ట్ర ఆర్థికశాఖామాత్యులు, గౌరవనీయులు శ్రీ ఈటల రాజేందర్ గారి తరఫున శాసన మండలిలో 2016-17 సంవత్సర బడ్జెటును ప్రతిపాదించడానికి అవకాశం కల్పించిన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు శ్రీ కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర్ రావు గారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ, 2016-17 ఆర్థిక సంవత్సరానికి బడ్జెటు ప్రతిపాదనలను మీముందు ఉంచుతున్నాను.

(తెలంగాణ రాష్ట్ర ఆర్థికశాఖామాత్యులు శ్రీ ఈటల రాజేందర్ తరఫున డెప్యూటీ చీఫ్ మినిస్టర్ శ్రీ కడియం శ్రీహరి ... 2016-17 ఆర్థిక సంవత్సరానికి సంబంధించిన బడ్జెటును సభలో ప్రవేశపెట్టారు.)

మిస్టర్ ఛైర్మన్: డెప్యూటీ చీఫ్ మినిస్టర్‌గారికి కృతజ్ఞతలు. 16 మార్చి, 2016, ఉదయం పది గంటలకు తిరిగి సమావేశమయ్యేందుకు సభను వాయిదా వేయడమైంది.

(The House, then adjourned at 12.35 p.m. to meet again at 10.00 a.m. on Wednesday, 16th March, 2016.)

☺☺☺

"Published under Rule 316 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Telangana Legislative Council and Printed at the Assembly Press, Public Gardens, Hyderabad."